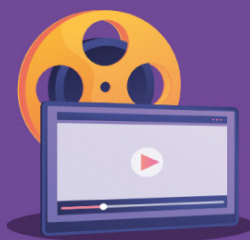

6

METODIKA AFLATOŮN

Spolufinancovaný
Európskou úniou

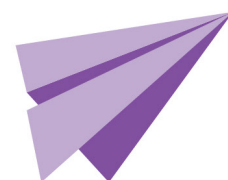

METODIKA AFLATOUN

6. DIEL

Spolufinancovaný
Európskou úniou

POĎAKOVANIE

Ďakujeme všetkým, ktorí prispeli k vypracovaniu tejto príručky: členom tímu Aflatoun, študentom, učiteľom, školiteľom, prekladateľom, dizajnérom, ilustrátorom, našim partnerským organizáciám, vláde a sponzorom.

Organizácie zodpovedné za vývoj učebných osnov:

Aflatoun International

Nadácia otvorenej spoločnosti Bratislava / Open Society Foundation / NOS-OSF

Škola dokorán – Wide Open School, n. o.

Pomoč deci (CYSO)

Tím zodpovedný za dizajn a grafickú úpravu:

Roopkatha Ray Krishnan (vedúca dizajnu), Peter Bernáth, Farheen Bano

Odmietnutie zodpovednosti:

Podpora Európskej komisie na vydanie tejto publikácie neznamená podporu jej obsahu, ktorý vyjadruje len názory autorov, a Komisia nenesie zodpovednosť za akékoľvek použitie informácií v nej obsiahnutých.

**Spolufinancovaný
Európskou úniou**

OBSAH

TÉMA 1:

Osobné porozumenie a sebauvedomenie

- 1 Úvod do programu Aflatoun — 11
- 2 Som vďačný za všetko! — 17
  - Pracovný list: Strom, ktorý dával — 22
  - Pracovný list: Moja pohoda — 23

TÉMA 2:

Moje práva a rešpektovanie práv ostatných

- 3 Práva detí — 25
  - Pracovný list: Poznám svoje práva — 33
- 4 Zdravé vzťahy — 35

TÉMA 3:

Sporenie a míňanie

- 5 Ako sporiť — 38

TÉMA 4:

Plánovanie a zostavovanie rozpočtu

- 6 Rozumiem mojim potrebám a prianiam — 50
  - Pracovný list: Mozog a rozpočet — 53
- 7 SMART Finančné plány a ciele — 55
  - Pracovný list: SMART ciele — 58

TÉMA 5:

Sociálny a finančný podnik

- 8 Je v poriadku byť iný! — 59
- Všetko o Dni Aflatouna! — 63
- 9 Deň Aflatouna! — 65

BONUSOVÉ KAPITOLY

TÉMA 1:

Osobné porozumenie a sebauvedomenie

- 1 Možnosti, rozhodnutia a dôsledky — 70

TÉMA 1:

Osobné porozumenie a sebauvedomenie

- 2 Empatický prístup — 73
- Pracovný list: Ja a môj svet — 77

TÉMA 2:

Moje práva a rešpektovanie práv ostatných

- 3 Sme ľudia a všetci sme si rovní — 79

AKO POUŽÍVAŤ KNIHU

Je to jednoduché!

1. V obsahu nájdete všetky aktivity a pracovné listy nachádzajúce sa v tejto knihe.
2. Kniha je rozdelená na dve rozsiahle časti:

Časť A: Základné aktivity

(9 povinných aktivít)

Časť B: Bonusové aktivity

(3 voliteľné aktivity, ktoré zrealizujete, ak máte dostatok času a zdrojov)

3. Kapitoly sú rozdelené do piatich tém, ktoré sú farebne označené nasledovným spôsobom:

TÉMA 1:

Osobné porozumenie a sebauvedomenie

TÉMA 2:

Moje práva a rešpektovanie práv ostatných

TÉMA 3:

Sporenie a míňanie

TÉMA 4:

Plánovanie a zostavovanie rozpočtu

TÉMA 5:

Sociálny a finančný podnik

4. Každá aktivita je rozdelená do troch hlavných častí:

Začnite
Názov témy

Učte sa
Názov témy

Premýšľajte
Názov témy

5. Jednotlivé aktivity sú členené nasledovne:

Špecifický cieľ

Cieľ aktivity

Potrebné materiály

Metodika

Trvanie

Kľúčové slová

Informácie
pre učiteľa

6. V rámci jednotlivých aktivít sa môžete stretnúť s nasledujúcimi prvkami:

Tip:

Jednoduché návrhy, ktoré môže učiteľ použiť počas aktivity. Predstavujú jeden alebo viacero ideálnych scenárov na zrealizovanie aktivity.

Poznámka:

Pomôže vám získať lepší vzhľad do témy (napríklad do psychológie, inklúzie, atď.), aby ste dosiahli lepšie výsledky alebo sa vedeli lepšie pripraviť.

Video zdroje:

Odkazy vás nasmerujú na videá, ktoré by mohli žiakom pomôcť vizualizovať si vyučovaný koncept alebo činnosť. Každý odkaz obsahuje QR kód.

Zapojenie rodičov:

Tieto aktivity majú deti vykonávať po skončení hodiny spolu s rodičmi/opatrovateľmi. Vďaka nim sa budú môcť žiaci a rodičia rovnocenne podieľať na vzdelávaní žiakov.

Pracovný list:

Na konci niektorých aktivít sa nachádzajú pracovné listy. Tie môžu byť použité počas aktivít alebo po nich podľa uváženia učiteľa.

Odporúčania pre rozhovor s deťmi vo veku 11-16 rokov:

Ako začať konverzáciu

- Snažte sa nájsť spôsob, ako byť prítomný bez toho, aby ste vedome narúšali osobný priestor dieťaťa alebo ho tlačili do konverzácie.
- Zachovajte si zmysel pre humor. Spoločný smiech je skvelým prostriedkom na prelomenie ľadov. Snažte sa rešpektovať a nesúdiť ani nekritizovať pocity detí.
- Povzbudzujte v deťoch pocit zodpovednosti za nejaké úlohy. Napríklad: rozdávanie pracovných listov, vytváranie skupín, atď.
- Keď žiadate o spätnú väzbu, buďte konkrétni. Namiesto otázky, či sa deti bavili, sa môžete spýtať, či sa im páčila diskusná aktivita.

Udržiavajte otvorené, dôveryhodné a láskyplné prostredie

- Buďte otvorení a prístupní! Urobte všetko pre to, aby za vami deti bez problémov prišli a porozprávali sa s vami, aj keď urobili chybu.
- Zapojte deti do plánovania aktivít v triede.
- Vytvorte len také pravidlá, ktoré môžete presadzovať bez toho, aby ste sa stali policajtom.
- Priznajte svoje chyby a ospravedlňte sa za ne.

Pamätajte: Váš čas je pre deti dôležitý

- Hormonálne zmeny spôsobujú zmeny nálad, ktoré sa vyznačujú plačlivosťou, zvýšenou citlivosťou, náhlymi vzplanutiami, zvýšenou potrebou fyzickej aktivity a neprimeraným smiechom a chichotáním.
- Tínedžeri sa môžu cítiť schopní a plní sily, a zároveň prežívať obavy zo zlyhania.
- Majú zvýšenú potrebu súkromia, ktoré im prináša nový pocit kontroly a samostatnosti. Súkromie je pre nich nevyhnutné, aby si mohli vyskúšať veci samostatne, bez zásahov iných (napríklad dospelých).

TÉMA 1

Osobné porozumenie a sebauvedomenie

1 Úvod do programu Aflatoun

Cieľ aktivity

Na konci aktivity budú žiaci vedieť:

1. Kto je Aflatoun a aké je jeho motto.
2. Budú sa tešiť na učenie s Aflatounom a na uplatňovanie Aflatounovho motta.

Potrebné materiály

1. Sviečka a zápalky alebo obrázok plameňa
2. Plagát Aflatouna
3. Aflatounov príbeh
4. Papier
5. Farebné ceruzky a kreatívne potreby
6. Lepiaca páska/štipce
7. Skladačka/puzzle – Aflatounovo motto (jeden dielik pre každého žiaka)

Metodika

Začnite: Aflatounov príbeh

Učte sa: Aflatounovo motto

Premýšľajte: Uplatňovanie Aflatounovho motta

Trvanie

60 minút

Kľúčové slová

motto, plameň

Informácie pre učiteľa

Túto aktivitu môžete upraviť podľa toho, či už žiaci poznajú program Aflatoun. Ak je toto ich prvé stretnutie s programom, prečítajte im Aflatounov príbeh ([strana 15](#)).

Ak je to možné (povolené v škole), počas časti „**Začnite**“ zapáľte sviečku. V prípade, že používanie sviečok v škole nie je možné, využite pri tejto časti aktivity obrázok plameňa.

Pred aktivitou vystrihnite Aflatounovo motto tak, aby ste mohli dať každému žiakovi samostatný dielik skladačky.

Začnite Aflatounov príbeh

1. Ukážte žiakom plameň sviečky/obraz plameňa a opýtajte sa ich, čo symbolizuje plameň. Odpovede môžu zahŕňať: je symbolom tepla a svetla; slúži ako maják; niektorí môžu poukázať na negatívne fakty – oheň nás môže spáliť; vystaviť nebezpečenstvu; spôsobiť nám bolesť. Zdôraznite žiakom, že všetky tieto odpovede sú správne.
2. Ukážte žiakom Aflatounov plagát ([strana 16](#)). Vysvetlite im, že Aflatoun má prospešné a pozitívne vlastnosti plameňov: je jasný, teplý a priateľský. Doplníte, že Aflatoun pomáha svojim priateľom na celom svete tak, že ich učí, ako byť vynaliezavý, podnikavý a ako šetrne nakladať so všetkými zdrojmi. Učí ich tiež, ako byť tvorcami zmien. Aflatounov plameň žiari v každom človeku!
3. Opýtajte sa žiakov, čo zvyčajne robia, aby plameň poriadne horel. Pravdepodobné odpovede: musíte prikladať na oheň a udržiavať ho, a pod. Povedzte im, že aj Aflatoun potrebuje ich pomoc, aby bol väčší a jasnejší. Môžu to docieľiť tak, že sa budú aktívne zúčastňovať na rôznych aktivitách klubu Aflatoun.
4. Vysvetlite im, že ak sa pridajú k Aflatounovi, vydajú sa na vzrušujúcu cestu premýšľania, hľadania, skúmania a konania. Tým, že sa zapoja do program Aflatoun, budú ako plamienky, ktoré osvetľujú cesty iných ľudí a slúžia ako inšpirácia pre dospelých a ostatné deti.
5. Každému žiakovi dajte hárok papiera a farebné ceruzky a požiadajte ho, aby nakreslil Aflatounov plameň.
6. Povedzte im, aby svoje mená vpísali do stredu plameňa, ktorý vyzdobili a plamene prilepte/zaveste na steny triedy.

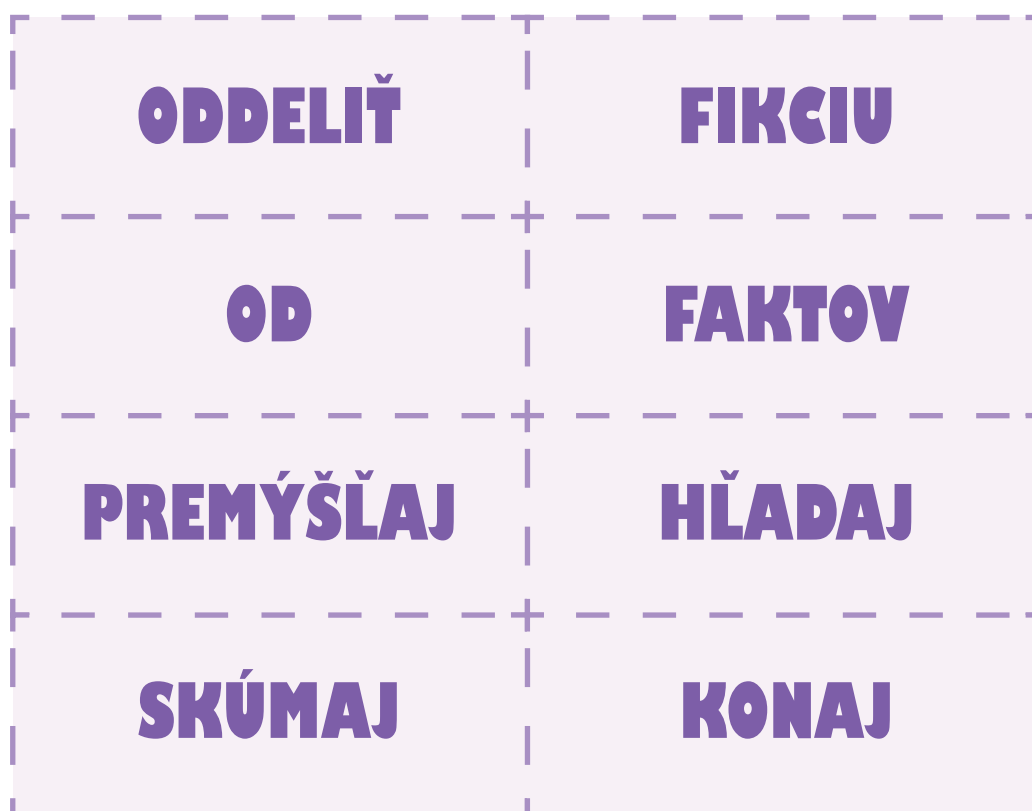

Učte sa Aflatounovo motto

1. Každému žiakovi dajte vystrihnutú **skladačku/puzzle Aflatounovho motto** alebo túto skladačku nakreslite na tabuľu a potom priradte jednotlivým žiakom jednotlivé dieliky, ktoré si zapíšu do zošita.

2. Požiadajte žiakov, aby našli spolužiaka, ktorého dielik puzzle sa zhoduje s ich dielikom.
3. Keď sa im to podarí, nechajte dvojice nájsť ďalšie dvojice so zhodnými dielikmi a takto pokračujte, kým nebudú heslá kompletne. Dajte im na to 20 minút. Ak nemáte dosť času, napíšte motto na tabuľu/flipchart, aby ste žiakom pomohli.
4. Po zložení hesla zo skladačky/puzzle (alebo po 20 minútach) položte žiakom tieto otázky
  - Čo znamená Aflatounovo motto?
  - Čo môže znamenať „oddeliť fikciu od faktov“?
  - Čo môže robiť a naučiť sa človek, ktorý premýšľa, hľadá, skúma a koná?

VYSKÚŠAJTE!

Ak máte dost času, môžete triedu rozdeliť na dve skupiny a spraviť s nimi kvíz, aby ste sa uistili, že žiaci porozumeli mottu a vedia ho aplikovať vo svojom reálnom živote.

- *Zem je plochá. Je to fakt alebo fikcia?*
- *Ako môžete chrániť vaše životné prostredie?*

Vystavte aflatounske plamene, ktoré vytvorili žiaci v časti „Začnite“ a požiadajte ich, aby preskúmali, ktorý plameň patrí komu.

Premýšľajte Uplatňovanie Aflatounovho motta

1. Opýtajte sa žiakov:

- Ako by ste mohli uplatniť Aflatounovo motto pri učení v škole?

2. Podporte žiakov pri vyjadrovaní ich názorov. Zdôraznite, že je dôležité objavovať nové veci, premýšľať o tom, čo hovoria ľudia okolo nás alebo čo sa píše v knihách, premýšľať o príčinách toho, prečo sú veci také, aké sú, skúmať viac to, čo sa učíme a aplikovať naučené na našu osobnú alebo konkrétnu situáciu či skutočnosť. Pokračujte vysvetlením, že dôkladné skúmanie vecí nám pomáha nájsť odpovede na dôležité otázky. Dôležité je tiež premýšľať a skúmať skôr, ako začneme konať, aby akékoľvek naše konanie neublížilo niekomu inému a aby bolo tým najlepším možným konaním.

PRÍBEH

1. Prečítajte žiakom nasledujúci úryvok:

“ Ahojte! Volám sa Aflatoun. Som ohnivá guľa. Pochádzam z vesmíru, kde sú ďalšie ohnivé gule ako ja. Rád cestujem po celom svete, stretávam sa s deťmi a učím sa všetko o nich a o tom, ako a kde žijú. Rád skúmam všetko naokolo a som veľmi zvedavý na toto úžasné miesto, na ktorom žijete. Teším sa, že sa o ňom s vašou pomocou všetko dozviem.

Zaujíma vás, prečo sa volám Aflatoun? Nuž, Aflatoun je niekto, ktorý sa veľmi rád dozvedá nové veci o ľuďoch – a vlastne o všetkom! Keďže aj ja rád objavujem a učím sa nové veci, moji priatelia z Indie ma nazvali Aflatoun.

Viete, prečo som prišiel na planétu Zem? Je to zaujímavý príbeh. Dlhý čas som žil vo vesmíre a všetko, čo sa dialo tu dole, som videl zhora. Avšak ani po dlhom pozorovaní diania na Zemi som stále mnohým veciam nerozumel. Preto som sa rozhodol prísť na Zem a preskúmať veci na vlastnej koži.

Kládol som veľa otázok a stretol som sa s rôznymi ľuďmi. Uvedomil som si, koľko sa toho ešte musím naučiť a ako málo toho viem. Milujem cestovanie a mám priateľov z Mali a Filipín, z Ugandy a Vietnamu, z Argentíny a Srbska. A teraz som tu, aby som sa stal vašim priateľom a pomohol vám stať sa tiež Aflatounom!

Mám veľa aflatounských priateľov a spoločne sa učíme veľa vecí. Chceli by ste sa so mnou tiež učiť? ”

PLAGÁT

Túto stránku si môžete vytlačiť!

TÉMA 1

Osobné porozumenie a sebauvedomenie

2

Som vďačný za všetko!

Špecifický cieľ

Podporiť pozitívny a vďačný postoj k životu po pandémie.

Cieľ aktivity

Na konci aktivity budú žiaci vedieť:

1. Zamyslieť sa nad materiálnymi a nemateriálnymi vecami, s ktorými prichádzajú do kontaktu.
2. Pochopiť, aké dôležité je byť vďačný za ľudí a veci v ich živote.

Potrebné materiály

1. Ceruzky a papier
2. Lepidlo
3. Príbeh: **Strom, ktorý dával**
4. Pracovný list: **Strom, ktorý dával**
5. Pracovný list: **Moja pohoda**
6. Tabuľa/krieda alebo flipchart/fixka (v závislosti od zdrojov)

Metodika

Začnite: Dychové cvičenie a diskusia v triede

Učte sa: Skupinová aktivita a zdieľanie

Premýšľajte: Individuálna aktivita a diskusia v triede

Trvanie

60 minút

Kľúčové slová

vďačný, pozitívny, emócie, materialistický, nmaterialistický

Informácie pre učiteľa

Cieľom tejto aktivity je podporiť duševné zdravie žiakov a ich pohodu v súvislosti s vplyvom pandémie koronavírusu. Môžete sa stretnúť so skupinami žiakov, pre ktorých bolo obdobie pandémie veľmi traumatizujúce a nepríjemné.

Ako facilitátor môžete s ohľadom na váš kontext prijať nasledujúce stratégie na podporu detí pri ich hladkom návrate do školy:

- Poskytnite žiakom príležitosť komunikovať o skúsenostiach počas pandémie a po nej.
- Aktívne ich počúvajte.
- Nevytvárajte na nich príliš veľký akademický tlak.
- Buďte flexibilní a podporujte ich.

Začnite

Dychové cvičenie a diskusia v triede

1. Požiadajte žiakov, aby zatvorili oči, sústredili sa na dýchanie a počítali do 10.

2. Povedzte im, že si vypočujú príbeh o strome. Môžete žiakov požiadať, aby dali stromu meno a popísali, ako podľa nich vyzerá.

3. Pochváľte ich za snahu a položte im nasledujúce otázky:

- Čo nám dávajú stromy?
- Čo dávame stromom my?
- Za čo ste vďační?
- Ako sa cítite, keď vám niekto poďakuje za vaše úsilie a podporu?
- Ako sa cítite, keď je niekto nevďačný?

4. Priblížte im, že ľuďom môžeme ďakovať rôznymi spôsobmi a za rôzne veci.

5. Zdôraznite, že by sme mali byť vďační, že sme prežili náročné obdobie pandémie. Môžete žiakov upozorniť na nemateriálne veci, za ktoré by mali byť vďační, ako je vzduch, voda, hra, podpora rodiny atď.

★ TIP

Strom môžete nakresliť na flipchart/ tabuľu – nechajte sa pri kreslení viesť nápadiami žiakov. Môžete tiež žiakov vyzvať, aby nakreslili svoje vlastné stromy. Zdôraznite, že všetky stromy sú jedinečné, ale zároveň sú vo svojej podstate rovnaké. Tým zároveň vytvoríte dobrý základ pre tému „Jednota v rozmanitosti“.

POZNÁMKA PRE UČITEĽA

Táto aktivita pomôže žiakom systematicky spracovávať informácie a rozvíjať ich jazykové zručnosti.

Učte sa

Skupinová aktivita a zdieľanie

1. Nahlas prečítajte príbeh **Strom, ktorý dával**.
2. Vyzvite žiakov, aby sa podelili o pocity/emócie, ktoré pociťovali pri počúvaní príbehu. Môžete sa ich tiež spýtať, aké emócie podľa nich prežíval v príbehu strom alebo chlapec.
3. Rozdeľte triedu do skupín po 5 žiakov. Každdej skupine dajte **pracovný list „Strom, ktorý dával“**. Ich úlohou bude diskutovať a vyplniť pracovný list.
4. Túto časť aktivity ukončíte tým, že žiakom zdôrazníte, aké dôležité je byť empatický a za všetko vďačný aj v ťažkých chvíľach.

POZNÁMKA PRE UČITEĽA

Aby ste ušetrili papier, „Strom, ktorý dával“ môžete nakresliť aj na flipchart/tabuľu.

Premýšľajte

Individuálna aktivita a diskusia v triede

1. Požiadajte žiakov, aby napísali/nakreslili niečo, za čo sú vďační.
2. Pozbierajte ich vyjadrenia/kresby a vystavte ich v triede.

DOPLNKOVÁ AKTIVITA: SOM VĎAČNÝ ZA...

1. Povedzte žiakom, že ich úlohou bude premyslieť si a vymenovať veci, za ktoré sú vďační. Musia pri tom však využiť abecedu a nájsť veci na A, B, atď.
2. Povzbudzujte ich, aby si navzájom pomáhali a spoločne hľadali kreatívne odpovede.

STROM, KTORÝ DÁVAL

Kde bolo, tam bolo, bol raz jeden strom. Strom mal veľmi rád malého chlapca, ktorý k nemu každý deň chodil a zbieral jeho listy. Robil si z nich koruny a hral sa na kráľa lesa. Šplhal sa po jeho kmeni, hojdal sa na konároch a keď bol unavený, spal v jeho tieni.

Chlapec mal majestátny strom veľmi rád a strom bol šťastný.

Ako čas plynul, chlapec dospieval. A strom bol často sám. Jedného dňa prišiel chlapec k stromu a ten mu povedal: „Pod', chlapče, vylez na môj kmeň, hojdaj sa na mojich konároch, jedz jablká, hraj sa v mojom tieni a buď šťastný.“

„Som už príliš veľký na to, aby som liezol a hral sa,“ povedal chlapec. „Chcem si niečo kúpiť a baviť sa. Chcem peniaze. Môžeš mi dať nejaké peniaze?“

„Je mi to ľúto,“ povedal strom, „ale peniaze nemám. Mám len listy a jablká. Chlapče, vezmi si moje jablká a predaj ich v meste. Potom budeš mať peniaze a budeš šťastný.“

A tak chlapec vyliezol na strom, nazbieral si jablká a odniesol ich preč. A strom bol šťastný... No chlapec sa dlho nevracal, a tak bol strom smutný.

Jedného dňa sa však vrátil! Strom sa zachvel od radosti a povedal: „Pod', chlapče, vylez na môj kmeň, hojdaj sa na mojich konároch, jedz jablká, hraj sa v mojom tieni a buď šťastný.“

„Som príliš zaneprázdnený, aby som liezol po stromoch,“ povedal chlapec. „Chcem mať dom, aby mi bolo teplo,“ povedal. „Chcem mať ženu a deti – potrebujem dom. Môžeš mi dať dom?“

„Dom ti dať nedokážem,“ povedal strom. „Mojím domom je les. Ale môžeš mi odrezať konáre a dom si postaviť. Potom budeš

šťastný.“ A tak mu chlapec odrezal konáre a odniesol ich preč, aby si postavil príbytok. A strom bol šťastný.

Prešlo veľa času, kým sa chlapec znova objavil – a strom bol po celý ten čas smutný. No keď sa vrátil, strom bol taký šťastný, že sotva dokázal hovoriť. „Pod', chlapče,“ zašepkal, „pod' sa hrať.“

„Som príliš starý a smutný na to, aby som sa hral,“ povedal chlapec. „Chcem loď, ktorá ma odtiaľto odvezie. Môžeš mi dať loď?“ „Odrež môj kmeň a vyrob si loďku,“ povedal strom. „Potom môžeš odplávať a byť šťastný.“

A tak chlapec odrezal kmeň, urobil si čln a odplával. A strom bol šťastný. No nie tak úplne...

Po dlhom čase sa chlapec opäť vrátil. „Je mi to ľúto, chlapče,“ povedal strom, „ale už ti nemám čo dať – moje jablká sú preč.“ „Moje zuby sú príliš slabé na jablká,“ povedal chlapec.

„Už nemám ani konáre,“ povedal strom. „Nemôžeš sa na nich hojdať.“ „Som príliš starý na to, aby som sa hojdal na konároch,“ povedal chlapec.

„Môj kmeň je preč,“ povedal strom. „Nemôžeš naň vyliezť.“ „Som príliš unavený, aby som liezol,“ povedal chlapec.

„Je mi to ľúto,“ vzdychol strom. „Chcel by som ti niečo dať... Ale už nemám nič. Som len starý peň. Je mi to ľúto...“

„Teraz toho veľa nepotrebujem,“ povedal chlapec, „len pokojné miesto na sedenie a odpočinok. Som veľmi unavený.“

„Dobre,“ povedal strom a narovnal sa, ako len mohol. „Starý peň je dobrý aspoň na sedenie a odpočinok. Pod', chlapče, sadni si... a odpočiň si.“

A strom bol šťastný...

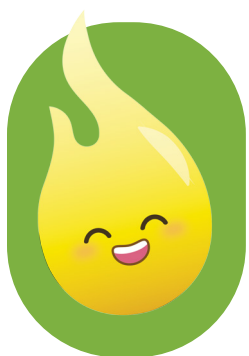

Túto stránku si môžete vytlačiť!

PRACOVNÝ LIST

STROM, KTORÝ DÁVAL

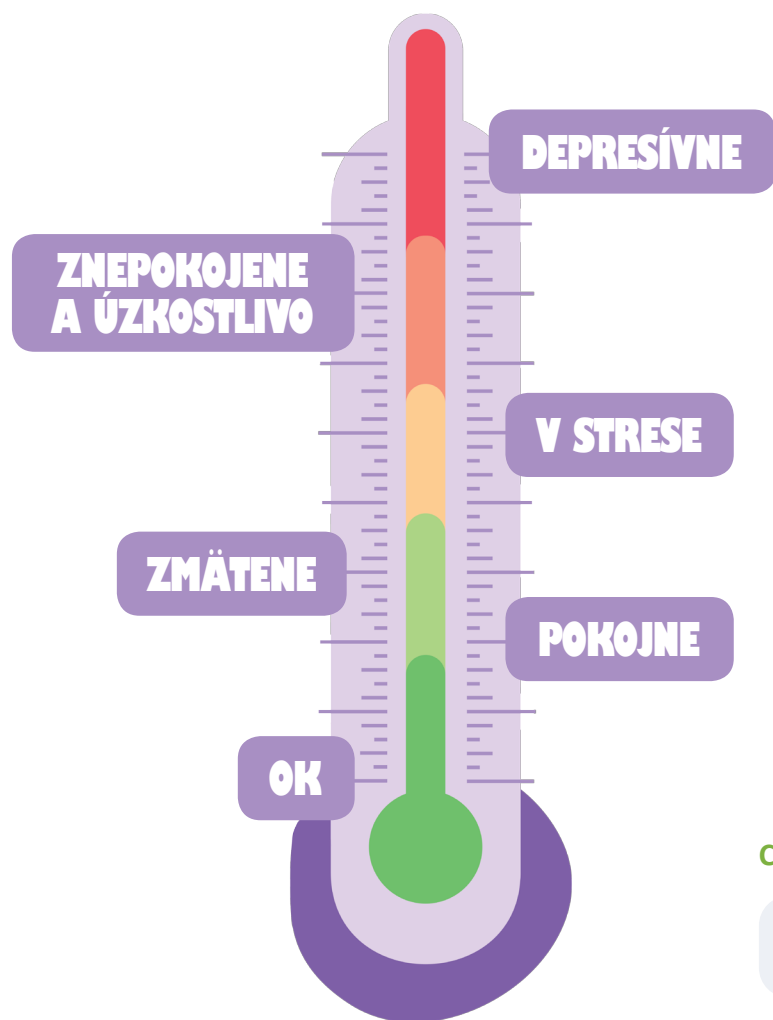

Túto stránku si môžete vytlačiť!

PRACOVNÝ LIST

MOJA POHODA

1. Kontrola úrovne pohody: Zakrúžkujte, ako sa cítite.

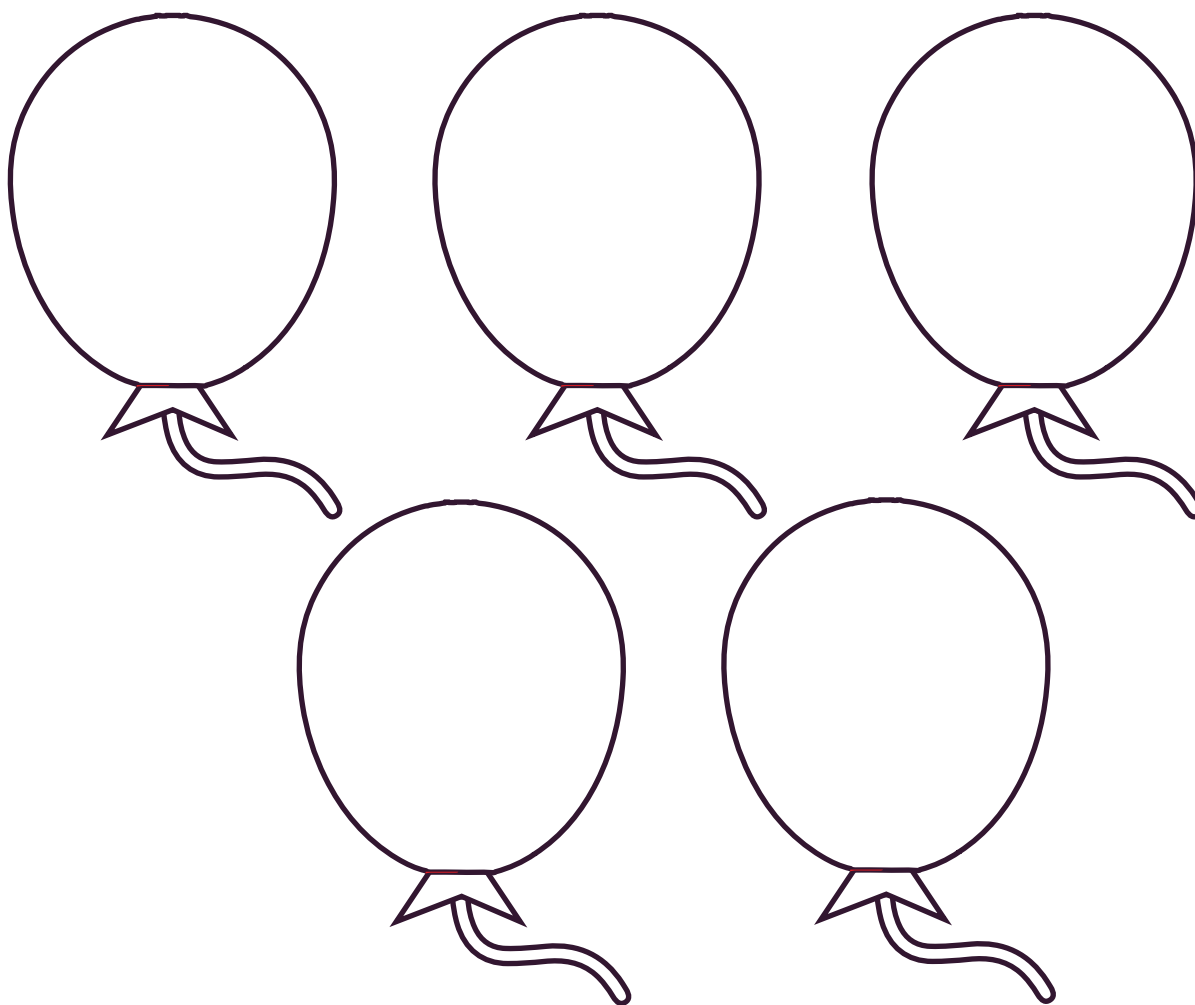

Cítim sa...

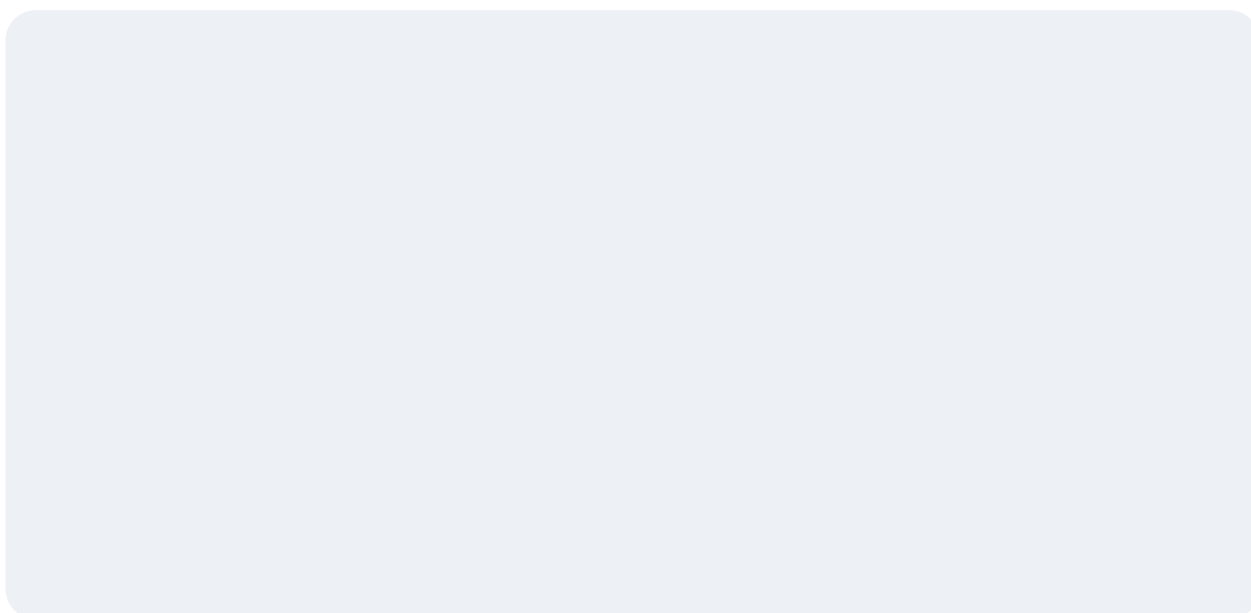
Pretože...

2. Do balónikov napíšte, čo vás trápi a balóniky vyfarbite. Potom ich prečiarknite hrubou čiarou.

3. Nakreslite vašu pokojnú a šťastnú tvár.

TÉMA 2

Moje práva a rešpektovanie práv ostatných

3 Práva detí

Špecifický cieľ

Dokázať sa podieľať na realizácii práv detí a zapojiť sa do ich uplatňovania spolu s rodinou, školou a komunitou.

Cieľ aktivity

Na konci aktivity budú žiaci vedieť:

1. Čo každé dieťa potrebuje, aby bolo v bezpečí a zdravé a aby mohlo naplno rozvinúť svoj potenciál.
2. Ako zvyšovať povedomie o niektorých problémoch, ktorým čelia deti na celom svete.

Potrebné materiály

1. **Dohovor OSN o právach dieťaťa** (materiál pre učiteľa)
2. **Dohovor OSN o právach dieťaťa** (postrihané články)
3. Tabuľa/krieda alebo flipchart/fixka (v závislosti od zdrojov)
4. **Pracovný list: Poznám svoje práva**

Metodika

Začnite: Brainstorming

Učte sa: Divadlo obrazov

Premýšľajte: Diskusia v triede

Trvanie

45 minút

Kľúčové slová

práva detí, porušovanie, ochrana

Informácie pre učiteľa

Zrealizovanie tejto aktivity si môže vyžadovať dodatočný čas – pokojne ju rozdeľte do dvoch dní. Pred aktivitou sa uistite, že majú žiaci v triede dostatok priestoru na stvárnenie jednotlivých obrazov. Ak je to potrebné, vezmite ich na školský dvor, ale vopred sa uistite, že na to máte povolenie od školy.

Pred aktivitou si skopírujte **Dohovor OSN o právach dieťaťa** a rozstrihajte ho tak, aby mala každá skupina jeden článok.

Začnite Brainstorming

1. Požiadajte žiakov, aby vytvorili zoznam vecí, ktoré podľa nich všetky deti potrebujú, aby boli v bezpečí, zdravé a aby mohli naplno rozvinúť svoj potenciál.
2. Ich odpovede napíšte na tabuľu/flipchart.

Učte sa Divadlo obrazov

1. Prečítate žiakom zoznam práv z Dohovoru OSN o právach dieťaťa.

★ ZDROJ

Použite tento materiál na stručné oboznámenie žiakov s právami dieťaťa. Vyhradte dostatok času na prípadné otázky a pripomienky žiakov k tomu, čo ste si spoločne prečítali.

Práva dieťaťa v detskom jazyku
https://www.unicef.sk/files/dohovor_2a4.pdf

2. Potom ich nechajte vytvoriť skupiny po piatich až šiestich a každej skupine dajte ústrižok s článkom Dohovoru.
3. Vyčleňte skupinám dve až tri minúty na to, aby sa medzi sebou porozprávali o tom, aký by bol život, keby bolo právo, ktoré majú na lístku, porušené a/alebo chránené.
4. Následne bude úlohou skupín rozdeliť sa do dvoch podskupín a pomocou metódy „Divadlo obrazov“ znázorniť dve scény/obrazy prideleného práva – jednu, v ktorej je právo porušované a druhú, v ktorej je právo chránené.

5. Vysvetlite, že každá skupina bude musieť „ostať v roli“ 30 až 60 sekúnd, kým sa zvyšok triedy pokúsi určiť, ktoré právo zobrazujú.
6. Informujte žiakov, že počas tohto času budete niektorým z nich poklepávať na ramená a pýtať sa ich, čo cítia alebo na čo myslia, keďže ich pridelené právo je porušované/chránené. Musia byť pripravení odpovedať na vaše otázky. Pripomeňte im, že okrem času, keď sa ich pýtate, čo cítia/na čo myslia, môžu na znázornenie toho, čo sa v ich obraze deje, používať len svoje telo (nemôžu používať žiadne pomôcky ani vydávať zvuky).
7. Dajte skupinám desať minút na to, aby si naplánovali svoje obrazy. Potom ich vyzvite, aby svoje právo predstavili zvyšku triedy.
8. Po prvých 15 sekundách jemne poklepte na rameno účinkujúceho, aby ste si vypočuli, čo si myslí alebo cíti, keď je jeho právo porušené. Postup zopakujte so žiakom, ktorý znázorňuje chránené právo.
9. Po dokončení oboch obrazov požiadajte ostatných žiakov, aby uhádli, ktoré právo bolo zobrazené.

V prípade potreby môžu klásť doplňujúce otázky žiakom, ktorí znázorňujú jednotlivé obrazy.

Premýšľajte Diskusia v triede

1. Diskutujte so žiakmi o nasledujúcich otázkach:
  - Čo si myslíte o právach detí?
  - Čo sa dá podľa vás spraviť pre zvýšenie povedomia komunity o právach detí?

DOHovor O PRÁVACH DIEŤAŤA

Článok 2

Dohovor sa vzťahuje na každého bez ohľadu na jeho rasu, náboženstvo alebo schopnosti, bez ohľadu na to, čo si myslí alebo hovorí, bez ohľadu na to, z akého typu rodiny pochádza.

Článok 12

Máte právo vyjadriť svoj názor a dospelí ho majú vypočuť a brať vážne.

Článok 27

Máte právo na jedlo, oblečenie, bezpečné miesto na život a na uspokojenie svojich základných potrieb. Nemali by ste byť znevýhodnení tak, aby ste nemohli robiť mnohé veci, ktoré môžu robiť iné deti.

Článok 28

Deti majú právo na vzdelanie. Disciplína v školách by mala rešpektovať ľudskú dôstojnosť detí. Základné vzdelanie by malo byť bezplatné. Bohaté krajiny by mali pomôcť chudobným krajinám dosiahnuť tento cieľ.

Článok 29

Vzdelávanie by malo naplno rozvíjať osobnosť a nadanie každého dieťaťa. Malo by deti viesť k úcte k rodičom a k rešpektovaniu vlastnej a iných kultúr.

Článok 31

Všetky deti majú právo na oddych a hru a na zapojenie sa do širokej škály voľnočasových aktivít.

Článok 32

Vláda by mala chrániť deti pred prácou, ktorá je nebezpečná, ktorá by mohla poškodiť ich zdravie alebo brániť ich vzdelaniu.

Článok 33

Vláda by mala zabezpečiť spôsoby ochrany detí pred nebezpečnými drogami.

Článok 34

Vláda by mala chrániť deti pred sexuálnym zneužívaním. *(Uistite sa, že deti sú oboznámené s týmto právom, ale nenechajte ich znázorniť porušenie; namiesto toho ich nechajte hrať hru „Nie/Chod'/Povedz“ – povedzte osobe „Nie“, odíďte zo situácie a povedzte to niekomu, komu dôverujete).*

Článok 35

Vláda by mala zabezpečiť, aby žiadne dieťa nebolo unesené alebo predané.

Článok 36

Deti by mali byť chránené pred všetkými činnosťami, ktoré by mohli poškodiť ich vývoj.

Článok 37

S deťmi, ktoré porušia zákon, by sa nemalo zaobchádzať kruto. Nemali by byť umiestňované do väzenia spolu s dospelými a mali by mať možnosť udržiavať kontakt so svojimi rodinami.

Článok 39

Deťom, ktoré boli zanedbávané alebo zneužívané, by mala byť poskytnutá osobitná pomoc na obnovenie ich sebaúcty.

Článok 38

Vlády by nemali povoliť vstup do armády deťom mladším ako 15 rokov. Deťom vo vojnových oblastiach by mala byť poskytnutá osobitná ochrana.

Článok 42

Máte právo poznať svoje práva! Dospelí by mali o týchto právach vedieť a mali by vám pomôcť ich spoznať.

Dohovor OSN o právach dieťaťa v jazyku detí

Dohovor OSN o právach dieťaťa v jazyku detí:

„Práva“ sú veci, ktoré by malo mať každé dieťa alebo ktoré by malo mať každé dieťa možnosť robiť. Všetky deti majú rovnaké práva. Tieto práva sú uvedené v Dohovore OSN o právach dieťaťa. Takmer každá krajina s týmito právami súhlasila. Všetky práva sú navzájom prepojené a všetky sú rovnako dôležité. Niekedy musíme o právach premýšľať v zmysle toho, čo je pre deti v danej situácii najlepšie a čo je rozhodujúce pre ich život a ochranu. Ako rastiete, máte väčšiu zodpovednosť za vaše rozhodnutia a za uplatňovanie vašich práv.

Článok 1

Tieto práva má každý mladší ako 18 rokov.

Článok 2

Všetky deti majú tieto práva bez ohľadu na to, kto sú, kde žijú, čo robia ich rodičia, akým jazykom hovoria, akého sú náboženstva, či sú chlapci alebo dievčatá, aká je ich kultúra, či majú zdravotné postihnutie, či sú bohaté alebo chudobné. So žiadnym dieťaťom by sa nemalo zaobchádzať nespravodlivo na akomkoľvek základe.

Článok 3

Všetci dospelí by mali robiť to, čo je pre vás najlepšie. Keď dospelí robia rozhodnutia, mali by myslieť na to, ako ich rozhodnutia ovplyvnia deti.

Článok 4

Vláda je povinná zabezpečiť ochranu vašich práv. Musí pomôcť vašej rodine chrániť vaše práva a vytvoriť prostredie, v ktorom môžete rásť a využiť váš potenciál.

Článok 5

Vaša rodina je zodpovedná za to, aby vám pomohla naučiť sa uplatňovať vaše práva a zabezpečiť, aby boli vaše práva chránené.

Článok 6

Máte právo byť nažive.

Článok 7

Máte právo na meno, ktoré by malo byť oficiálne uznané vládou. Máte právo na štátnu príslušnosť (príslušnosť k určitej krajine).

Článok 8

Máte právo na identitu – oficiálny záznam o tom, kto ste. Nikto by vám ju nemal vziať.

Článok 9

Máte právo žiť s vašimi rodičmi, pokiaľ to pre vás nie je zlé. Máte právo žiť s rodinou, ktorá sa o vás stará.

Článok 10

Ak žijete v inej krajine ako vaši rodičia, máte právo byť spolu na rovnakom mieste.

Článok 11

Máte právo na ochranu pred únosom.

Článok 12

Máte právo vyjadriť svoj názor a dospelí ho musia počúvať a brať vážne.

Článok 13

Máte právo dozvedieť sa veci a podeliť sa s ostatnými o to, čo si myslíte, rozprávaním, kreslením, písaním alebo akýmkoľvek iným spôsobom, pokiaľ to nepoškodzuje alebo neuráža iných ľudí.

Článok 14

Máte právo vybrať si vlastné náboženstvo a vieru. Rodičia by vám mali pomôcť rozhodnúť sa, čo je správne a čo nie, a čo je pre vás najlepšie.

Článok 15

Máte právo vybrať si priateľov a pridať sa k nim alebo vytvoriť skupiny, pokiaľ to neškodí ostatným.

Článok 16

Máte právo na súkromie.

Článok 17

Máte právo získať informácie dôležité pre vaše blaho z rozhlasu, novín, kníh, počítačov a iných zdrojov. Dospelí by sa mali uistiť, že informácie, ktoré dostávate, nie sú škodlivé, a pomôcť vám nájsť a pochopiť informácie, ktoré potrebujete.

Článok 18

Ak je to možné, máte právo, aby vás vychovávali vaši rodičia.

Článok 19

Máte právo byť chránení pred ubližovaním a zlým zaobchádzaním, či už na tele alebo na duši.

Článok 20

Ak nemôžete žiť s rodičmi, máte právo na osobitnú starostlivosť a pomoc.

Článok 21

Ak ste adoptovaný alebo v pestúnskej starostlivosti, máte právo na starostlivosť a ochranu.

Článok 22

Ak ste utečencom (ak ste boli nútení opustiť svoj domov a žiť v inej krajine), máte právo na osobitnú ochranu a pomoc, ako aj na všetky práva uvedené v tomto dohovore.

Článok 23

Ak máte zdravotné postihnutie, máte právo na špeciálne vzdelávanie a starostlivosť, ako aj na všetky práva uvedené v tomto dohovore, aby ste mohli žiť plnohodnotný život.

Článok 24

Máte právo na najlepšiu možnú zdravotnú starostlivosť, bezpečnú vodu na pitie, výživné potraviny, čisté a bezpečné prostredie a informácie, ktoré vám pomôžu udržať sa v zdraví.

Článok 25

Ak žijete v opatrovateľskom zariadení alebo v iných situáciách mimo domova, máte právo na pravidelnú kontrolu týchto životných podmienok, aby sa zistilo, či sú najvhodnejšie.

Článok 26

Ak ste chudobní alebo v núdzi, máte právo na pomoc od vlády.

Článok 27

Máte právo na jedlo, oblečenie, bezpečné miesto na život a na uspokojenie svojich základných potrieb. Nemali by ste byť znevýhodnení tak, aby ste nemohli robiť mnohé veci, ktoré môžu robiť iné deti.

Článok 28

Máte právo na kvalitné vzdelanie. Mali by ste byť podporovaní v tom, aby ste chodili do školy a dosiahli čo najvyššie vzdelanie.

Článok 29

Vzdelanie by vám malo pomôcť využívať a rozvíjať vaše talenty a schopnosti. Malo by vám tiež pomôcť naučiť sa žiť v mieri, chrániť životné prostredie a rešpektovať ostatných ľudí.

Článok 30

Máte právo vyznávať vlastnú kultúru, jazyk a náboženstvo – alebo akékoľvek iné, ktoré si vyberiete. Menšinové a domorodé skupiny potrebujú osobitnú ochranu tohto práva.

Článok 31

Máte právo hrať sa a odpočívať.

Článok 32

Máte právo na ochranu pred prácou, ktorá vás poškodzuje a škodí vášmu zdraviu a vzdelaniu. Ak pracujete, máte právo na bezpečnosť a spravodlivú odmenu.

Článok 33

Máte právo na ochranu pred škodlivými drogami a obchodom s drogami.

Článok 34

Máte právo nebyť sexuálne zneužívaní.

Článok 35

Nikto vás nesmie uniesť ani predať.

Článok 36

Máte právo na ochranu pred akýmkoľvek zneužívaním či využívaním.

Článok 37

Nikto vás nesmie trestať krutým alebo škodlivým spôsobom.

Článok 38

Máte právo na ochranu pred vojnou. Deti mladšie ako 15 rokov nemôžu byť nútené ísť do armády alebo sa zúčastniť na vojne.

Článok 39

Máte právo na pomoc, ak vám niekto ublížil, zanedbával vás alebo s vami zle zaobchádzal.

Článok 40

Máte právo na právnu pomoc a spravodlivé zaobchádzanie v súdnom systéme, ktorý rešpektuje vaše práva.

Článok 41

Ak zákony vašej krajiny poskytujú lepšiu ochranu vašich práv ako články tohto dohovoru, mali by sa uplatňovať tieto zákony.

Článok 42

Máte právo poznať svoje práva! Dospelí by mali o týchto právach vedieť a pomôcť vám ich spoznať.

Článok 43 až 54

V týchto článkoch sa vysvetľuje, ako budú vlády a medzinárodné organizácie ako UNICEF pracovať na zabezpečení ochrany práv detí.

Túto stránku si môžete vytlačiť!

PRACOVNÝ LIST

POZNÁM SVOJE PRÁVA

1. Napíšte štyri vety o tom, ako si želáte, aby sa k vám správali ostatní.

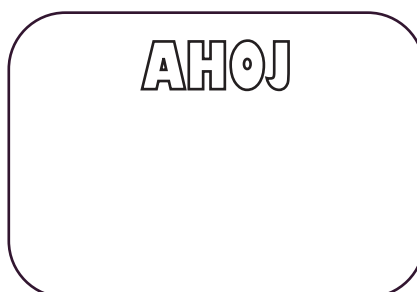
Chcem, aby _____

Chcem, aby _____

Chcem, aby _____

Chcem, aby _____

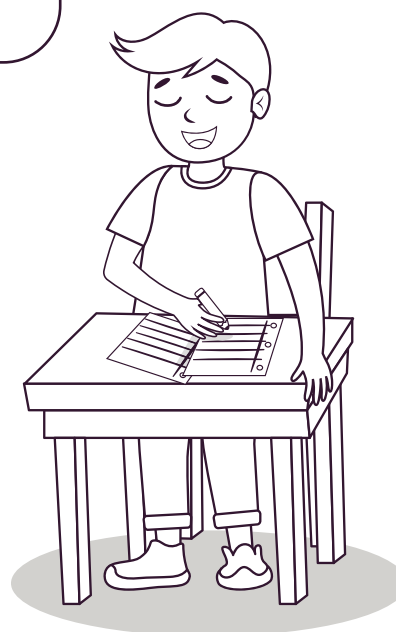
2. Prečítajte si a vyfarbite vaše PRÁVA!

Právo na identitu

Právo na stravu,
prístrešie a oblečenie

Právo na vzdelanie

3. Myslíte si, že sa vo vašej komunite zaobchádza s chlapcami a dievčatami rovnako? Vysvetlite váš názor.

4. Vyberte si právo, ktoré vás najviac zaujíma a nakreslite ho (znázornite ho kresbou).

Vyberám si právo na...

TÉMA 2

Moje práva a rešpektovanie práv ostatných

4

Zdravé vzťahy

Špecifický cieľ

Dokázať rozvíjať zdravé vzťahy s priateľmi, rovesníkmi a členmi celej komunity.

Cieľ aktivity

Na konci aktivity budú žiaci vedieť:

1. Aká dôležitá je úloha vzťahov pri formovaní našej osobnosti.
2. Aká dôležitá je úloha vzťahov pri dosahovaní našich cieľov.

Potrebné materiály

1. Papier
2. Ceruzka
3. Tabuľa / krieda alebo flipchart/fixka (v závislosti od zdrojov)

Metodika

Začnite: Brainstorming

Učte sa: Individuálna aktivita

Premýšľajte: Diskusia v triede

Trvanie

45 minút

Kľúčové slová

vzťahy, komunikácia, smerovanie, podpora, výživa, starostlivosť o seba

Informácie pre učiteľa

Otázky uvedené v časti „Učme sa“ napíšte tabuľu/flipchart pred začatím aktivity, aby sa k nim mohli žiaci kedykoľvek vrátiť.

Začnite Brainstorming

1. Prečítajte žiakom tento príbeh:

Anna a Kamil

Anna a Kamil majú dve deti. Kamil pracuje na poli a Anna riadi domácnosť, venuje sa deťom a ich vzdelávaniu. Kamil spravuje rodinné financie a zodpovedá za celý chod rodiny ako takej. Vždy, keď Anna niečo potrebuje, čaká na Kamilov súhlas. Toto však vedie k tomu, že ich rozhodovanie trvá vždy veľmi dlho a Anna je už znechutená. Povedala to aj Kamilovi a jeho to nahnevalo.

2. Požiadajte žiakov, aby opísali vzťah Kamila a Anny. Cielenými otázkami im pomôžte pochopiť rodové stereotypy a predsudky existujúce v spoločnosti. Povzbudte ich, aby sa zamysleli, ako by reagovali na situáciu, v ktorej bola Anna.

3. Spoločne vytvorte zoznam najdôležitejších znakov nezdravého vzťahu (napríklad: dominancia, podvádžanie, zlá komunikácia). Odpovede napíšte na tabuľu/flipchart.

4. Keď žiaci vyčerpajú všetky znaky nezdravých vzťahov, požiadajte ich, aby začali premýšľať nad znakmi zdravých vzťahov. Pomôžte im, ak potrebujú pomoc – podporte ich pri premýšľaní o vzťahoch, ktoré im prinášajú šťastie.

Učte sa

Individuálna aktivita

1. Ukážte žiakom otázky na tabuli/flipcharte a požiadajte ich, aby zvážili a pripravili si odpovede na každú z nich:

- Akú úlohu zohrávajú vzťahy v našom živote?
- Prečo je dôležité mať zdravé vzťahy?
- Ako vás ovplyvňujú vaše vzťahy?
- Ako vaše vzťahy ovplyvňujú vaše rozhodnutia?

2. Dajte im päť minút na prípravu a potom ich požiadajte, aby sa o svoje odpovede podelili so zvyškom triedy.

Premýšľajte

Diskusia v triede

1. Prediskutujte so žiakmi nasledujúce body:

- Ich predstavy o zdravých vzťahoch.
- Koľko žiakov v triede má na túto tému podobné názory.
- Koľko žiakov v triede má na túto tému odlišné názory.
- Aké faktory ovplyvňujú vzťahy.

TÉMA 3

Sporenie a míňanie

5

Ako sporiť

Cieľ aktivity

Na konci aktivity budú žiaci vedieť:

1. Že existujú rôzne spôsoby sporenia.
2. Rozhodovať sa, ako chcú sporiť.
3. Tešiť sa z vytvárania úspor.

Potrebné materiály

1. Príbeh z Ugandy 1: Príbeh Lynette
2. Príbeh z Ugandy 2: Príbeh Niwamanyi
3. Príbeh z Ugandy 3: Príbeh Oboreho
4. Príbeh z Ugandy 4: Príbeh Nalume
5. Príbeh z Ugandy 5: Príbeh Uwangabe
6. Tabuľa/krieda alebo flipchart/fixka (v závislosti od zdrojov)
7. Voliteľné: materiály potrebné pre jednotlivé doplnkové aktivity

Metodika

Začnite: Príbehy o úsporách

Učte sa: Rozhodovanie o tom, ako šetriť

Premýšľajte: Diskusia o kolektívnom fonde

Trvanie

50 minút

Kľúčové slová

sporenie, zodpovedný, zvyk, fond

Informácie pre učiteľa

Táto aktivita povzbudzuje žiakov k šetreniu. Prináša niekoľko príkladov alternatív, ako sporiť. Ak existuje dôvod, prečo je konkrétny spôsob pre vašu triedu, školu alebo komunitu lepší, zaradte ho do aktivity.

V časti „Učte sa“ umožnite každému žiakovi, aby si sporiť metódou, ktorú si zvolil (ak je to možné). Nezapomnite zdôrazniť, že nie každý musí šetriť. Sporenie je osobná voľba a každý žiak sa môže rozhodnúť, kedy a či bude sporiť.

Pripravte sa na aktivitu tak, že vopred zistíte, či si môžu (nepľnoletí) žiaci otvoriť bankový účet a ak áno, kde a za akých podmienok. Odprezentujte žiakom tieto informácie spolu s prípadnými ďalšími získanými/zhromaždenými materiálmi v časti „Učte sa“.

Začnite Príbehy o úsporách

1. Nechajte žiakov premyslieť si (prípadne spomenúť si), ako ich rodina šetrí alebo plánuje šetriť.
2. Vyzvite ich, aby sa podelili o svoje odpovede.
3. Rozdeľte žiakov do piatich skupín a každej skupine dajte jeden príbeh.
4. Požiadajte skupiny, aby si samostatne prečítali svoj príbeh a potom ho predstavili zvyšku triedy.
5. Keď sa každá skupina podelí o svoj príbeh, zapíšte na tabuľu alebo flipchart dôležité fakty z každého príbehu (meno, vek, nasporenú sumu, cieľ sporenia, prečo radi sporia, atď.).

Učte sa Rozhodovanie o tom, ako šetriť

1. Vysvetlite žiakom, že dôležitou súčasťou tvorby dobrého plánu sporenia je posúdenie, kde sú naše **peniaze v bezpečí** a ako **maximalizovať úspory**.
2. Opýtajte sa ich, ako a kde si šetria peniaze. Vyzvite žiakov, aby sa podelili o svoje skúsenosti a priebežne zapisujte ich odpovede na flipchart/tabuľu.
3. Pripomeňte im, že aj oni môžu sporiť – musia sa však rozhodnúť, akým spôsobom chcú sporiť. Vysvetlite, že existujú rôzne spôsoby sporenia:

- **Individuálne sporenie doma:** Každý žiak má doma svoju pokladničku a sporiť si individuálne. O svojich vkladoch a výberoch si vedie individuálne záznamy.
- **Sporenie v škole:** Žiaci nosia svoje úspory do školy a proces sporenia riadia prostredníctvom výboru, ktorého súčasťou je pokladník. Každý má vlastnú vkladnú knižku a pokladník vedie triednu vkladnú knižku so všetkými vkladmi a výbermi.

- **Individuálny sporiaci účet v banke:** Tento spôsob je určený pre tých, ktorí si chcú a môžu otvoriť individuálny sporiaci účet v banke. V mnohých krajinách si môže sporiaci účet otvoriť len dospelá osoba (alebo táto osoba otvorí účet pre nepľnoletú osobu).
- **Sporiaci účet v banke:** Trieda si otvorí skupinový účet a pravidelne naň ukladá všetky úspory triedy. Každý má vlastnú vkladnú knižku a pokladník vedie triednu vkladnú knižku so všetkými vkladmi a výbermi. V mnohých krajinách si sporiace účty môžu otvoriť len dospelé osoby.

4. Vysvetlite žiakom, že nie všetky sporiace účty a banky sú rovnaké a vyzvite ich, aby diskutovali o tom, ktorý spôsob sporenia je pre nich lepší. Možno budú musieť preskúmať, či a kde si môžu otvoriť sporiaci účet.

VIDEO

Na vysvetlenie sporenia môžete použiť nasledujúce video.

Zodpovedné zaobchádzanie s peniazmi – dobré návyky pre deti | Spýtajte sa Coleyho | Vzdelávacie videá – Mocomi
<https://www.youtube.com/watch?v=IHDVnQg4T6c>

POZNÁMKA PRE UČITEĽA

Žiaci sa od seba líšia, preto sa líšia aj ich preferované spôsoby učenia. Štyri hlavné štýly učenia sú: vizuálno – neverbálny, vizuálno – verbálny, auditívny a kinestetický. Je dôležité dokázať využiť všetky tieto štýly a pokúsiť sa zahrnúť každú zo zložiek do vzdelávacieho plánu, aby mal každý žiak príležitosť učiť sa a rásť.

5. Požiadajte žiakov, aby určili a nakreslili vec, na ktorú si chcú našetriť. Aby ste im objasnili, ako bude sporenie prebiehať, prediskutujte s nimi tieto otázky (v prípade potreby môžete pridať ďalšie):

- V čom budete šetriť peniaze?
- Čo môžete použiť ako pokladničku?
- Kde môžete mať uloženú vašu pokladničku?
- Ako si budete zaznamenávať, koľko ste ušetrili? Kde? Aké informácie budete uchovávať?

Ak sa žiaci zhodli na kolektívnom sporení:

- Kto bude zodpovedný za prijímanie príspevkov (úspor) a zapisovanie súm?
- Kde budete sledovať triedne úspory?
- Aké informácie budete zapisovať do kolektívnej vkladnej knižky?

- Kto bude viesť vkladnú knižku?
- Kedy a ako budete vkladať úspory alebo rozdávať výbery?
- Bude stanovená minimálna/maximálna povolená suma na sporenie alebo výbery?
- Čo sa stane, ak vám zmizne nejaká časť úspor? Ako by ste riešili stratu alebo krádež?

Existujú nejaké opatrenia, ktoré vám napadajú, ako sa vyhnúť takýmto situáciám?

Premýšľajte

Diskusia o kolektívnom fonde

1. Opýtajte sa žiakov, či by si chceli založiť **kolektívny fond**, aby mohli spoločne vykonávať niektoré aktivity alebo zakladať aflatounske podniky.
2. Ak áno, ich ďalšou úlohou bude spoločne sa dohodnúť, ako často a koľko budú sporiť na jednotlivé aktivity.

ZAPOJENIE RODIČOV

1. Na spoločnom stretnutí vysvetlite všetkým rodinným príslušníkom, čo je **pokladnička dobrých skutkov**.
2. Ich úlohou bude vytvoriť si doma pokladničku dobrých skutkov a žetóny dobrých skutkov. Vždy, keď doma žiaci urobia dobrý skutok, rodič/opatrovník im dá žetón, ktorý vložia do pokladničky.
3. Povzbudte žiakov, aby na výrobu žetónov použili recyklované materiály, napríklad uzávery od fliaš alebo vystrihnutý recyklovaný kartón.
4. Rozhodnite, akú odmenu dostanú, keď získajú vopred dohodnutý počet žetónov dobrých skutkov.

NÁSLEDNÁ AKTIVITA

1. Zorganizujte stretnutie, ktorého cieľom bude prezentácia dobrých skutkov! Na stretnutie pozvite aj rodičov.
2. Úlohou žiakov bude priniesť do školy svoju pokladničku dobrých skutkov a ukázať ju spolužiakom, odprezentovať a predstaviť svoje žetóny dobrých skutkov, no najmä porozprávať o rôznych druhoch dobrých skutkov, ktoré spravili alebo pravidelne robia.

3. Porozprávajte sa aj o tom, akú odmenu dostanú za svoje dobré skutky. Opýtajte sa ich:

- Ako sa cítite, keď robíte dobré skutky a sporíte si za ne žetóny?
- Čo si myslia vaši rodičia o pokladničke dobrých skutkov?
- Je dobrý nápad ukladať si dobré skutky? Prečo alebo prečo nie?

★ TIP

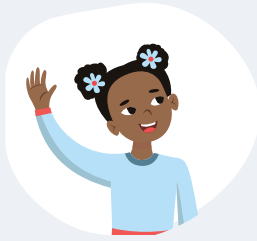
Premyslite, ako vyrobiť spoločnú pokladničku dobrých skutkov. Ukážte žiakom príklady (napr. fotografie) dobrých skutkov. Uistite sa, že chápu, čo je dobrý skutok a ako sa vďaka dobrým skutkom cítíme my a ľudia okolo nás.

Vysvetlite im, že každý z nich dostane na týždeň 5 žetónov dobrých skutkov. Zakaždým, keď vykonajú dobrý skutok, môžu žetón vložiť do pokladničky. Žetóny pravidelne počítajte a keď spoločne dosiahnu určitý počet, môžu si všetci vybrať nejakú vopred určenú sladkosť (alebo inú vhodnú odmenu). Uistite sa, že sú tieto odmeny zvolené tak, aby s nimi boli spokojné všetky deti, aby si všetci spoločne užili šťastné chvíle spolu so svojimi spolužiakmi.

POZNÁMKA PRE UČITEĽA

Na konci tejto aktivity nájdete doplnkové aktivity vhodné na rozšírenie hlavnej aktivity. O ich použití rozhodnite podľa času, ktorý máte k dispozícii, no aj zrelosti skupiny, s ktorou pracujete.

Príbeh z Ugandy 1: Príbeh Lynette

Volám sa Lynette Muhiirwa. Do programu Aflatoun som sa zapojila asi pred štyrmi rokmi.

Predtým mi mama chcela sporiť peniaze v banke, ale keď v našej škole zaviedli program Aflatoun, poradila mi, aby som sporila v tomto programe.

Som veľmi rada, že si môžem šetriť práve takto, pretože keby som sporila v banke, musela by som dlho cestovať – nájsť u nás vhodný spôsob dopravy je náročné a banka je veľmi ďaleko od mojej školy. Sporenie v klube Aflatoun v škole je však oveľa jednoduchšie. Stačí, keď sa porozprávam s učiteľom, zapíšem sumu do vkladnej knižky a môžem si vybrať peniaze.

V budúcnosti chcem v našej dedine postaviť vlastnú banku, aby som deťom, ktoré sa ešte nenaučili sporiť, ukázala, ako na to. Ostatným deťom vždy radím, aby si šetrili čo najviac, pretože im to v budúcnosti pomôže, ak budú mať problémy napríklad s nákupom kníh, ceruziek a pasteliek.

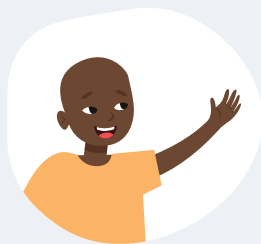
Príbeh z Ugandy 2: Príbeh Niwamanyi

Volám sa Niwamanya Rogersová. Mám 12 rokov. Som druhorodená dcéra v rodine so šiestimi deťmi. Bývam u môjho brata, ktorý ma má veľmi rád.

Predtým som si šetrila peniaze doma – ale len na sladkosti alebo zmrzlinu. Moja mama mala drevenú krabičku, do ktorej si odkladala peniaze, a tak mi dovolila, aby som si do nej ukladala peniaze aj ja. Vždy, keď som chcela nejakú sumu, mama jednoducho otvorila škatuľku a dala mi ich.

Keď som však nastúpila na túto školu, zistila som, že si všetci moji spolužiaci šetria spoločne a peniaze si môžu vybrať len raz – na konci školského roka. Rozhodla som sa zapojiť do klubu Aflatoun, pretože takto je počet mojich výberov peňazí oveľa nižší ako pri šetrení doma.

A tak keď som si na konci tohto školského roka vybrala našetrené peniaze, prvýkrát v živote sa mi stalo, že sa mi na mojom účte nazbieralo až 13 000 ugandských šilingov! Tieto peniaze mám ešte stále a zatiaľ som si za ne nič nekúpila. Teraz, keď som sa naučila šetriť a zodpovedne narábať s peniazmi, plánujem v šetrení pokračovať na strednej škole.

Príbeh z Ugandy 3: Príbeh Oboreho

Volám sa Obore Paul a mám 12 rokov. Chodím do 6. ročníka základnej školy a som členom školského klubu Aflatoun.

Som veľmi sebavedomý a rád sa delím s ostatnými aj o to málo, čo mám. Som veľmi dobrý študent. Pochádzam z rodiny s dvoma deťmi, obaja moji rodičia pracujú. Môj otec je policajt a mama je kaderníčka na trhu Nakawa.

V budúcnosti by som si chcel založiť vlastnú nemocnicu alebo kliniku, aby som mohol zamestnať ľudí, ktorí v mojej krajine nemajú prácu. Predtým, ako som sa zapojil do programu Aflatoun, som si šetрил peniaze doma. Moja mama má pokladničku, do ktorej som si ukladal peniaze. Za ušetrené peniaze som si kúpil sviatočné oblečenie. Šetrím si aj v klube Aflatoun v mojej škole. Páči sa mi, keď si sporíme spolu so spolužiakmi, pretože mi to dodáva istotu, že moje peniaze sú v bezpečí. Dokonca aj naša pani učiteľka používa na šetrenie našu pokladničku, ktorú potom ukladáme na bezpečné miesto.

Keď som si prvýkrát vybral nasporené peniaze, dostal som 17 000 ugandských šilingov a cítil som sa taký bohatý! Vlastne sa stále cítim bohatý, pretože tieto peniaze ešte stále mám. Zatiaľ len plánujem, ako ich miniem. Chcem pokračovať v sporení, kým nebudem mať dosť peňazí na kúpu vlastnej pokladničky, pretože tá, ktorú máme doma, patrí mojej mame, takže by som chcel mať vlastnú.

Chcel by som poradiť mojim kolegom z program Aflatoun, aby tiež pokračovali v sporení a tým, ktorí ešte nezačali sporiť, aby začali. Ja sa jednoducho cítim taký šťastný, keď sa na konci školského roka vraciam domov s množstvom peňazí a dobrým vysvedčením. Vždy sa teším na prázdniny! (Ani keď som v škole, nikdy si nepožičiavam, pretože mám vždy pri sebe nejakú hotovosť.)

Príbeh z Ugandy 4: **Príbeh Nalume**

Volám sa Nalume Priscilla. Mám 11 rokov a chodím do 6. triedy základnej školy. V škole som členkou klubu Aflatoun a vďaka nemu si aj šetrím peniaze. Som staršia z dvoch detí. Obaja moji rodičia pracujú v ugandskej polícii a naša rodná dedina sa nachádza v okrese Pallisa.

Predtým, ako som sa zapojila do programu Aflatounu, som si vôbec nešetrila, pretože som nemala žiadne bezpečné miesto, kde by som si mohla uložiť peniaze. Keď sa Aflatoun objavil v našej škole, prihlásila som sa – rodičia mi povedali, že začať si sporiť je dobrý nápad.

Som veľmi rada, že som sa zapojila do programu Aflatoun, pretože sa učím pravidelne si šetriť peniaze a nakoniec sa mi to vyplatí. Moje prvé úspory boli 10 500 ugandských šilingov, z ktorých som si kúpila nové topánky a tričko. Bola som na to hrdá, pretože väčšina detí v mojej dedine chodí do školy naboso.

Keď vyrastiem, chcem mať vlastnú veľkú továreň a vyrábať topánky. Budem ich dávať deťom, ktorých rodičia si nemôžu dovoliť kúpiť im topánky. Chcem poradiť ostatným deťom, aby si začali šetriť, pretože je to dobrá investícia do ich budúcnosti.

Príbeh z Ugandy 5: **Príbeh Uwangabe**

Volám sa Uwangabe Alice. Mám 13 rokov a chodím do 6. triedy základnej školy. Som energická dievča. Narodila som sa ako tretia v rodine so štyrmi deťmi.

Pred tým, ako som sa stala členkou programu Aflatoun, som si vôbec nešetrila. Všetky peniaze, ktoré som získala, som jednoducho minula, pretože som vôbec nič nevedela o sporení.

V súčasnosti som predsedníčkou klubu Aflatoun a cítim sa zodpovedná za tento program v našej škole. Mojou prácou je podpisovať sporiace karty členov klubu Aflatoun po sporiacej aktivite

v deň sporenia. Nemám štandardný podpis, ako majú dospelí, ale snažím sa vytvoriť si ho. Zatiaľ sa podpisujem mojimi iniciálkami.

Som veľmi rada, že som súčasťou program Aflatoun, pretože som získala veľa zručností, najmä pri vedení mojich priateľov a kolegov z klubu Aflatoun.

1

DOPLNKOVÁ AKTIVITA: VÝROBA VKLADNEJ KNIŽKY

Potrebné materiály

1. Papier
2. Sporiaca tabuľka (jedna alebo viac kópií pre každého žiaka)
3. Lepidlo alebo zošívacia
4. Farebné ceruzky/pastelky/prstové farby
5. Fixky
6. Nálepky

1. Každému žiakovi dajte niekoľko kópií sporiacej tabuľky a hárok papiera.
2. Požiadajte ich, aby preložili hárok so sporiacou tabuľkou pozdĺž stredovej čiary a pripojili k nemu prázdny papier tak, aby mala ich „knižka“ prednú a zadnú stranu.
3. Požiadajte ich, aby zošili alebo zlepili stránky, vytvorili tak vkladnú knižku a napísali svoje meno na prednú stranu.
4. Nechajte ich vyzdobiť prednú a zadnú stranu obálky pomocou materiálov, ktoré máte k dispozícii.
5. Porozprávajte sa o tom, či by si žiaci chceli vytvoriť aj vkladnú knižku pre celú triedu, aby si mohli sporiť na aktivity v programe Aflatoun alebo zakladať aflatounske podniky. Ak áno, dohodnite sa, ako sa budú vypĺňať stĺpce, ako často a koľko budú žiaci na tieto aktivity sporiť.
6. Ak sa žiaci rozhodnú vytvoriť triednu vkladnú knižku, požiadajte ich, aby si rozdelili povinnosti – napr. vyberanie peňazí, zapisovanie súm, vedenie vkladnej knižky atď.

2

DOPLNKOVÁ AKTIVITA: KOĽKO TO STOJÍ?

Potrebné materiály

1. Vkladná knižka alebo pokladnička
2. Farebné ceruzky/pastelky

Metodika

Začnite: Diskusia v triede

Učte sa: Určovanie hodnoty rôznych vecí

Premýšľajte: Diskusia v triede – pochopenie hodnoty vecí

Začnite

Diskusia v triede

1. Položte žiakom nasledujúce otázky:

- Aký darček by ste si najviac želali k vašim ďalším narodeninám? Prečo?
- Koľko by táto vec stála?
- Je to lacné alebo drahé?
- Mohli by ste si túto vec našetriť? Prečo áno alebo prečo nie?

Učte sa

Určovanie hodnoty rôznych vecí

1. Teraz požiadajte žiakov, aby si vytiahli peračník alebo školské potreby a položili ich na lavicu. Povedzte im, aby odhadli hodnotu peračníka a jeho obsahu (napríklad 15 centov za ceruzku, 30 centov za pero, 1,50 € za fixky, 30 centov za gumu, 2 € za peračník, atď.). Koľko je to spolu?

2. Položte žiakom nasledujúce otázky:

- Ste prekvapení? Prečo (prečo nie)?
- Zamysleli ste sa niekedy nad tým, koľko stoja tieto položky?
- Teraz sa pokúste zamyslieť nad tým, koľko stojí všetok váš majetok.
- Máte viac peňazí, ako ste si mysleli/ste bohatší, ako ste si mysleli?
- Myslíte si, že je dôležité starať sa o svoj majetok? Pokúste sa odôvodniť vašu odpoveď.

3. Vysvetlite žiakom, že všetky naše veci a majetok majú svoju hodnotu a hoci na nich už nevidíme cenovku, je dôležité sa o ne starať.

4. Opýtajte sa žiakov, na čo by si chceli šetriť. Ak je to potrebné, pomôžte im tým, že ich požiadate, aby určili niečo, čo by sa im páčilo, ale nie je to veľmi drahé alebo náročné na získanie (napr. pohľadnica k narodeninám člena rodiny, návšteva kina, kniha).

5. Keď zistia, na čo by si chceli šetriť, nech si to nakreslia do vkladnej knižky alebo do zošita ako pripomienku.

3

DOPLNKOVÁ AKTIVITA: RADŠEJ MÍŇAŠ ALEBO ŠETRIŠ?

Potrebné materiály

1. Pripojenie na internet
2. Mobilný telefón/tablet/projektor
3. Reproduktory

1. Uvedenie to problematiky: Povedzte žiakom, že im pustíte video, počas ktorého budú dostávať rôzne otázky. Ich úlohou bude určiť najvhodnejšiu možnosť.

★ TIP

Skontrolujte úroveň zvuku tak, že sa postavíte do zadnej časti triedy. Overte si, či je text dobre viditeľný. V prípade potreby upravte pozíciu projektoru alebo premietacieho plátna.

VIDEO

Pustite video a uistite sa, že žiaci pozorne počúvajú.

Radšej míňaš alebo šetriš?
https://www.youtube.com/watch?v=GH_JLA-fkBY

*Vo videu sú k dispozícii slovenské titulky. Nezapudnite si ich zapnúť.

TÉMA 4

Plánovanie a zostavovanie rozpočtu

6

Rozumiem mojim potrebám a praniuam

Špecifický cieľ

Poznať koncept zodpovedného míňania.

Cieľ aktivity

Na konci aktivity budú žiaci vedieť:

1. Rozlíšiť medzi potrebami a praniuami, tovarmi a službami, výrobcami a spotrebiteľmi.

Potrebné materiály

1. Papier
2. Ceruzky
3. Tabuľa/krieda alebo flipchart/fixka (v závislosti od zdrojov)
4. Pracovný list: **Mozog a rozpočet**

Metodika

Začnite: Diskusia v triede

Učte sa: Skupinová aktivita

Premýšľajte: Zdieľanie

Trvanie

45 minút

Kľúčové slová

potreby, želania, nevyhnutnosť, zodpovedný konzum

DEFINÍCIE

Potreba je niečo, čo organizmus musí mať, aby prežil. Napríklad ľudia potrebujú vzduch, jedlo, vodu a prístrešie.

Prianie je niečo, čo by niekto chcel mať. Napríklad bicykle, videohry a televízory sú prania; ľudia zvyčajne dokážu prežiť aj bez nich.

Začnite Diskusia v triede

1. Vysvetlite žiakom, že vzťah medzi potrebami a prániami je dôležitá vedomosť, ktorú by mal mať každý, aby sa mohol lepšie rozhodovať pri nakupovaní.
2. Opýtajte sa ich:
  - Čo znamená pojem „**potreba**“?
  - Čo znamená pojem „**prianie/želanie/túžba**“?
3. Napíšte ich odpovede na tabuľu/flipchart.
4. Potom sa žiakov opýtajte:
  - Čo je dôležitejšie: potreba alebo túžba?
  - Čo môžu ľudia urobiť, aby si zabezpečili svoje potreby a prania?
5. Povedzte žiakom, že to, čo jeden človek považuje za svoju potrebu, môže byť pre iného človeka len pranie. Napríklad: Farmár môže potrebovať mobilný telefón na kontaktovanie svojich zákazníkov, aby mohol predávať výrobky, no tínedžer môže chcieť mobil len na hranie hier.

Učte sa Skupinová aktivita

1. Požiadajte žiakov, aby vytvorili skupiny po piatich až šiestich a každej skupine dajte list papiera a ceruzku.
2. Povedzte im, že všetci určite vedia, že ľudia zväčša majú zamestnanie a pracujú, aby si zarobili peniaze na uspokojenie svojich potrieb a prání. Svoje peniaze môžu použiť na nákup **tovarov a služieb**. Tovary sú veci, ktoré sú vyrobené alebo vypestované a zvyčajne je to niečo, čo môžete vidieť alebo čoho sa môžete dotknúť.
3. Požiadajte skupiny, aby sa rozhliadli po triede a našli príklady rôznych tovarov.
4. Nechajte ich vymenovať všetky tovary, ktoré sa nachádzajú v škole. Na túto úlohu im dajte dve minúty.

5. Ďalej informujte žiakov, že služba je práca, ktorú niekto robí pre niekoho iného. Napríklad automechanik poskytuje službu opravy vozidiel, učiteľ poskytuje službu výučby žiakov a lekár poskytuje službu sledovania zdravotného stavu pacienta a liečby chorôb.
6. Požiadajte skupiny, aby diskutovali a vymenovali rôzne služby, ktoré ľudia potrebujú a ktoré sú im ponúkané. Opäť im na splnenie úlohy dajte dve minúty.
7. Keď to urobia, informujte žiakov, že výrobca je niekto, kto vyrába/pestuje tovar alebo ponúka služby. Príkladmi výrobcov sú poľnohospodári, stolári, knihovníci, atď. Spotrebiteľ je niekto, kto nakupuje tovar a služby.
8. Nechajte skupiny identifikovať a vymenovať rôzne predmety, ktoré spotrebúvajú. Zároveň nech určia, kto ich vyrobil. Dajte im na to dve minúty.
9. Vysvetlite žiakom, že ľudia často chcú oveľa viac, ako potrebujú. Preto sa musia rozhodovať, čo je ich skutočná potreba a čo si môžu dovoliť. Povedzte im, aby sa zamysleli nad tým, či je podľa nich dôležitejšie kúpiť si potraviny alebo novú videohru? Na diskusiu im dajte dve minúty. Nakoniec doplňte, že aj deti by sa mali naučiť kupovať si najprv to, čo potrebujú a až potom to, čo je ich pranie alebo želanie.
10. Na záver tejto časti požiadajte skupiny, aby si pripravili scénu, v ktorej predvedú, ako sa rozumne rozhodovať pri míňaní peňazí na základe prání a potrieb. Ich úlohou bude vytvoriť scenáre, v ktorých sa dieťa zodpovedne rozhodne pri míňaní peňazí. Vysvetlite im, že ako pomôcku môžu použiť svoje zoznamy a do scény musia zahrnúť aj poznatok, že je dôležité nemíňať príliš veľa peňazí na prania.

Premýšľajte Zdieľanie

1. Požiadajte skupiny, aby svoju scénu postupne predstavili zvyšku triedy.

★ TIP

Poproste žiakov, aby doma našli noviny, v ktorých sú fotografie a ceny rôznych predmetov (napríklad oblečenie, hračky, potraviny) a aby tieto predmety roztriedili do tabuľky podľa toho, či sú to „potreby“ alebo „prania“. Požiadajte ich, aby noviny aj tabuľku priniesli do školy.

Potom môže celá trieda diskutovať o typoch tovarov a služieb (praní a potrieb), ktoré kupujú ich rodičia/opatrovníci.

Túto stránku si môžete vytlačiť!

PRACOVNÝ LIST

MOZOG A ROZPOČET

1. Klub Aflatoun organizuje v škole veľtrh čítania a vy ako pokladník musíte spravovať financie. Váš klub má úspory vo výške 680 €.

Rozhodnite o jednotlivých činnostiach, ktoré sa budú robiť počas veľtrhu a o zodpovedajúcom rozpočte, ktorý sa má na každú z nich vyčleniť. Napríklad: dekorácie, knihy, atď.

★ TIP

Nezabudnite si ponechať sumu na nepredvídané aktivity.

Položka	Suma	Zostávajúca suma
Dekorácie	40 €	640 € (680 € - 40 €)

2. Zúčastnili ste sa rečnickej súťaže, ktorej témou bolo: „**Šetrite elektrickou energiou! Šetrite peniaze**“. Napíšte váš prejav do rámčeka nižšie.

3. Dokážete identifikovať ich potreby?

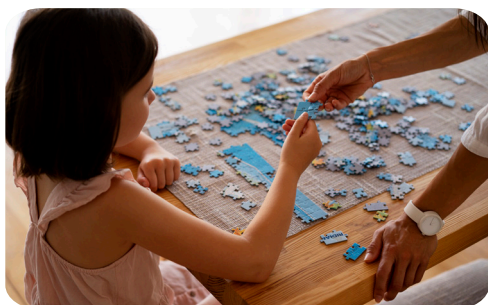

	<p>Potreby:</p>		<p>Potreby:</p>
	<p>Potreby:</p>		<p>Potreby:</p>

4. Našetrili si ste 12 € a idete do obchodu s hračkami. Máte možnosť kúpiť si jednu z nasledujúcich hračiek. Ktorú z nich si kúpite a prečo?

A: Skladačka/Puzzle (cena 10 €)

Nová
 Pri jej výrobe boli použité škodlivé chemikálie
 V továrni, kde bola vyrobená, sa využíva
 detská práca

B: Auto (cena 10 €)

Použité (second hand)
 Recyklované
 1 € získané z každého predaja venuje predajca
 na ekologický dobročinný projek

Rozhodol/rozhodla som sa kúpiť _____
 _____,
 pretože _____
 _____.

TÉMA 4

Plánovanie a zostavovanie rozpočtu

7

SMART Finančné plány a ciele

Špecifický cieľ

Dokázať prepojiť svoje osobné plány s finančnými rozhodnutiami.

Cieľ aktivity

Na konci aktivity budú žiaci vedieť:

1. Vytvoriť si osobné plány so SMART cieľmi.

Potrebné materiály

1. Pracovný list: SMART ciele (jeden pre každého žiaka; nepovinný)
2. Papier
3. Ceruzky

Metodika

Začnite: Diskusia v triede

Učte sa: Rozhodovanie o tom, ako šetriť

Premýšľajte: Podaj kamienok

Trvanie

45 minút

Kľúčové slová

SMART ciele, plánovanie, finančné zdravie

Začnite

Diskusia v triede

1. Povedzte žiakom, aby zdvihli ruky, ak chcú byť bohatí. Potom im priblížte, že cieľom tejto aktivity bude pochopiť, ako vytvoriť SMART finančné plány, ktoré pozitívne ovplyvnia ich finančné zdravie.
2. Spýtajte sa ich, aký je rozdiel medzi **cieľom** a **želaním**. Nechajte ich voľne vyjadrovať svoje názory.
3. Následne zhrňte ich vyjadrenia a vysvetlite im rozdiel medzi cieľom a želaním. **Želanie je niečo, po čom ľudia túžia, ale nevyvíjajú žiadne úsilie, aby to dosiahli. Cieľ je niečo, na čom ľudia cieľavedome pracujú, aby to dosiahli. Vyžaduje si plánovanie a úsilie.**
4. Aby ste sa uistili, že žiaci rozumejú rozdielu medzi cieľom a želaním, povedzte im aspoň jeden príklad. (Napríklad: Prajem si mať vilu na Marse/mojím cieľom je vyčistiť našu štvrť, na čo musím vytvoriť tím, vzdelávať členov komunity a zbierať dary alebo získať podporu.)
5. Potom ich vyzvite, aby si samostatne premysleli svoje želania a ciele – na úlohu im dajte dostatok času. Poproste niekoľkých dobrovoľníkov, aby sa podelili o odpovede.
6. Povedzte im, že keď zabezpečíme, aby boli naše ciele SMART, bude ľahšie dosiahnuť ich.
7. Ďalším krokom bude pomôcť žiakom pochopiť charakteristiky SMART finančného plánu.

Učte sa

Rozhodovanie o tom, ako šetriť

1. Vysvetlite žiakom, že keď si vytvárajú plány, mali by pamätať na to, aby boli SMART. To znamená, že by mali byť:
  - **Specific (špecifické, konkrétne):** každému by malo byť jasné, čoho sa plán týka, nemal by byť všeobecný (špecifický plán je „zlepšiť si priemer známok z matematiky“, nie „mať lepšie výsledky v škole“).
  - **Measurable (merateľné):** o tom, či bol plán úspešný, môžete rozhodnúť jednoduchým „áno“, „nie“ alebo iným meraním, napríklad známkou.
  - **Action oriented (orientované na akciu):** je jasné, čo musíte urobiť, aby ste plán zrealizovali (vy alebo iní ľudia).
  - **Realistic (realistické):** plán je možné zrealizovať vzhľadom na váš čas a zdroje (z vášho vreckového môžete ušetriť 5 € mesačne; nemôžete ušetriť 10 000 € mesačne).
  - **Time-bound (časovo ohraničené):** máte plán, kedy budete vykonávať jednotlivé činnosti (vaším cieľom je naučiť sa hrať na klavír, ale nemôžete sa to naučiť za jednu hodinu, potrebujete absolvovať kurz pre začiatočníkov, ktorý trvá 5 mesiacov).
2. Požiadajte žiakov, aby vytvorili skupiny s piatimi členmi. Dajte každej skupine pracovný list SMART ciele (môžete ho nakresliť aj na flipchart). Povedzte im, že majú 7 minút na diskusiu a transformáciu svojich cieľov na SMART ciele.

3. Vyzvite skupiny, aby sa podelili o svoje odpovede a navzájom ich porovnali. Skupiny môžu určiť žiaka, ktorý bude prezentovať ich skupinovú prácu. Pochváľte ich za aktivitu a vyzdvihnite rozdielnosť názorov.

4. Túto časť ukončíte zhrnutím, že SMART ciele nám umožňujú vytvárať dosiahnuteľné ciele a vedú nás pri ich plnení.

POZNÁMKA PRE UČITEĽA

Odpovede žiakov sa budú líšiť – vďaka tomu budú mať príležitosť porovnať rôzne vyhlásenia o cieľoch, ktoré vedú k podobným výsledkom.

Premýšľajte Podaj kamienok

1. Nechajte žiakov vytvoriť kruh. Piatim z nich náhodným výberom podajte kamienky.
2. Povedzte im, že budú hrať variant hry „Podaj loptu“, v ktorej si musia podávať kamienky v kruhu.
3. Dajte žiakom pokyn, aby si začali podávať kamienky. Keď poviete „STOP“, úlohou piatich žiakov, ktorí držia kamienky, bude podeliť sa o jeden rozdiel medzi tým, ako si vytvárali plány kedysi a tým, ako budú plánovať teraz, keď vedia o SMART cieľoch.

ZAPOJENIE RODIČOV

Úlohou žiakov bude porozprávať sa s rodičmi/opatrovníkmi o rodinných cieľoch a zistiť, či im a tým celej rodine môžu pomôcť tak, že upravia pôvodné ciele na viac SMART ciele.

PRACOVNÝ LIST

SMART CIELE

Túto stránku si môžete vytlačiť!

Meno skupiny: _____

Dewi sa s vami rozpráva o svojich cieľoch. Zhodou okolností ste sa práve dnes v škole učili o tom, ako prerobiť vaše ciele na SMART ciele.

Môžete Dewi pomôcť prepísať jej ciele na základe tohto, čo už viete o SMART cieľoch?

CIELE	SMART CIELE
Kúpiť si nový bicykel	
Našetriť si na novú hračku	
Postaviť búdu pre psa	

TÉMA 5

Sociálny a finančný podnik

8

Je v poriadku byť iný!

Špecifický cieľ

Dokázať komunikovať a nadviazať kontakt s ľuďmi s rôznymi schopnosťami, pôvodom, náboženstvom, atď.

Cieľ aktivity

Na konci aktivity budú žiaci vedieť:

1. Rozlišovať a chápať pojmy odlišnosť, rozmanitosť a komunita.

Potrebné materiály

1. Papier
2. Ceruzky
3. Tabuľa/krieda alebo flipchart/fixka (v závislosti od zdrojov)

Metodika

Začnite: Diskusia v triede

Učte sa: Aktivita vo dvojici a aktivita v triede

Premýšľajte: Diskusia v triede

Trvanie

45 minút

Kľúčové slová

rozdiely, komunita, rozmanitosť

DEFINÍCIE

Rozdielnosť: niečo, čo nie je rovnaké na dvoch alebo viacerých ľuďoch alebo veciach.

Rozmanitosť: kvalita spočívajúca v rôznorodosti mnohých rôznych druhov ľudí, tvorov alebo vecí.

Spoločenstvo/komunita: skupina ľudí, ktorí majú niečo spoločné, napríklad záujem, cieľ alebo životný či pracovný priestor; skupina ľudí, ktorí spolupracujú a/alebo sa učia pracovať spoločne.

Začnite Diskusia v triede

1. Ukážte žiakom rovnaké a odlišné veci.

Napríklad im najprv ukážte dve rovnaké perá a následne pero a papier. Potom im ukážte fotografie dvoch veľmi odlišných detí z rôznych krajín alebo môžete žiakov požiadať, aby si spomenuli na ľudí, o ktorých vedia alebo si myslia, že pochádzajú z inej krajiny. Kladte im doplňujúce otázky, aby ste získali čo najviac odpovedí na to, čím sa podľa nich veci a ľudia podobajú a čím sa líšia.

VIDEO

Použite toto video, ak chcete, aby si žiaci rozvíjali pochopenie pojmov „odlišný/rozdielny a rovnaký“ prostredníctvom vizuálneho príbehu.

Ak túto časť aktivity začnete videom, po videu prejdite na bod 2.

Rozmanitosť a inklúzia

<https://www.youtube.com/watch?v=tETTSgS4ZpE>

*Vo videu sú k dispozícii slovenské titulky. Nezabudnite si ich zapnúť.

2. Teraz položte žiakom nasledujúce otázky, ktoré im pomôžu hlbšie preniknúť do témy:

- Čo podľa vás znamená slovo „rozdielnosť/odlišnosť“?
- Čo podľa vás znamená slovo „rozmanitosť“?
- V čom sa cítite (cítite) odlišní a ako tieto rozdiely/odlišnosti oslavujeme v našej komunite?

Učte sa

Aktivita vo dvojici a aktivita v triede

1. Nakreslite na tabuľu/flipchart kruh a do jeho stredu napíšte slová „rozdielnosť“ a „rozmanitosť“.

Opýtajte sa žiakov:

- Čo sa vám vybaví, keď počujete slová „rozdielnosť“ a „rozmanitosť“?
2. Odpovede žiakov zapisujte na tabuľu/flipchart okolo kruhu.
3. Potom so žiakmi diskutujte o nasledujúcich otázkach:
- Prečo je dôležité mať v našej triede (triednej komunite) rôzne typy ľudí?
  - Čo by boli nevýhody toho, keby boli všetci v triede rovnakí?
  - Prečo je podľa vás dôležitá rozmanitosť?
  - Ako môžu jednotlivé rozdiely prispieť k rozvoju triedy/komunity?
4. Využite odpovede žiakov na poslednú otázku a vytvorte na tabuli/flipcharte tabuľku, do ktorej zapíšete, ako rozdiely prispievajú k rozvoju triedy/komunity.
5. Potom dajte každému žiakovi list papiera a ceruzku. Požiadajte ich, aby na papier napísali svoje mená a pridali slová a ilustrácie o sebe, ktoré predstavujú to, čím sa líšia od svojich spolužiakov.
6. Keď to dokončia, povedzte im, aby svoje háčky papiera položili na zem do stredu triedy a vytvorili koláž. Spoločne si ju pozorne prezrite a oceňte výtvor znázorňujúci rozmanitosť ich triedneho spoločenstva.
7. Nakoniec jednotlivé diely zlepte a koláž zavesíte v triede.

Premýšľajte

Diskusia v triede

1. Na záver prediskutujte so žiakmi tieto otázky:

- Čo môžete urobiť, aby sa ľudia okolo vás cítili ako členovia vašej komunity?
- Čo si myslíte o rozmanitosti a jej význame pre triedu a komunitu?

DOPLNKOVÁ AKTIVITA

Stretnutie so zaujímavým hosťom

Nájdite vo vašej alebo spolupracujúcej škole učiteľa alebo učiteľku pochádzajúcich z inej krajiny alebo z inej kultúry.

Pozvite týchto hostí na krátku besedu, na ktorej sa zúčastnia žiaci. Spoločne môžu diskutovať o výzvach, ktorým museli čeliť, o tom, čo všetko sa naučili aj o podpore, ktorej sa im dostalo od komunity, atď.

namaste

VŠETKO O DNI AFLATOUNA!

Deň Aflatouna sa celosvetovo oslavuje dňa 17. marca.

Pre žiakov je to príležitosť osláviť všetku prácu vykonanú počas roka, zamyslieť sa nad svojím osobným rozvojom, prezentovať svoje úspechy škole, rodičom/opatrovateľom a komunita a cítiť prepojenie s ostatnými aflatounskými deťmi. V školách a aflatounských kluboch deti po celom svete oslavujú Deň Aflatouna rôznymi spôsobmi.

Aflatoun International v tento deň organizuje videohovory so svojimi partnermi v rôznych regiónoch. Deti a partneri z rôznych do programu zapojených regiónov sa stretnú, pozdravia, rozprávajú a spoločne sa učia. Toto podujatie je interaktívne; radi by sme vás a vašu organizáciu povzbudili k tomu, aby ste sa stali súčasťou Dňa Aflatoun.

★ TIP

Ak vám 17. marec nevyhovuje vzhľadom na organizáciu školského roka vo vašej krajine, Deň Aflatouna môžete zorganizovať inokedy. Nezapudnite naň pozvať rodičov/opatrovníkov a žiakov z iných tried, aby ste sa s nimi podelili o všetko, čo ste sa naučili.

VÝZNAM PODUJATÍ AKO DEŇ AFLATOUNA PRE VŠETKÝCH ZAPOJENÝCH:

1. Umožňuje žiakom prejať ich skrytý potenciál.
2. Je jedinečnou príležitosťou nadviazať kontakty so spolužiakmi a učiteľmi.
3. Umožňuje rodičom porozumieť mimoškolským aktivitám ich detí.
4. Predstavuje zaujímavý spôsob, ako deti učiť plánovať a organizovať aktivity a ako ich zapojiť do fyzických aktivít.

PRÍPRAVA NA DEŇ AFLATOUNA

1. Podľa vašich časových možností a zdrojov sa spolu so žiakmi môžete začať pripravovať na Deň Aflatouna.
2. **Povzbudzujte** deti, aby vytvárali dekorácie z odpadových materiálov, pripravovali si scénky, recitovali básne atď.
3. Môžete deti požiadať, aby si vytvorili kútik venovaný programu Aflatoun, kde vystavia svoje pracovné listy, pokladničky či Aflatounov plagát.
4. Ak je to možné, zapojte do aktivity školu/komunitu a rodičov.
5. **Pozývajte!** Informujte a pozvite na oslavu riaditeľa školy, kolegov, žiakov z iných tried a rodičov/ opatrovníkov, ak je to možné.
6. **Rozšírte informácie o tejto aktivite!** Pošlite fotografie alebo napíšte článok o tomto dni do miestnych novín.
7. Pripravte si malé poďakovanie a/alebo darček pre hosťa (hostí).
8. **Určite žiaka / žiakov, ktorí budú spolu s vami zabezpečovať priebeh celého podujatia.**

POKYNY PRE ŽIAKOV

1. Povzbudte žiakov, aby si pripravili scénky, plagátky a podobne, aby všetkým ukázali svoje poznatky a nadobudnuté zručnosti.
2. Podporte ich, aby pracovali v skupinách a vo dvojiciach. Ak však chce niektorý žiak pracovať, prezentovať alebo vytvoriť niečo samostatne, nechajte ho!
3. Poproste žiakov, aby na podujatie prišli aj so svojimi rodičmi alebo súrodencami.

TÉMA 5

Sociálny a finančný podnik

9

Deň Aflatouna!

Špecifický cieľ

Zreflektovať, prediskutovať a demonštrovať poznatky o programe Aflatoun a osláviť úspešné ukončenie aktivít.

Cieľ aktivity

Na konci aktivity budú žiaci vedieť:

1. Ako pracovať tak, aby podporili rozvoj komunity.
2. Budovať povedomie komunity v rôznych oblastiach.
3. Ako začať plánovať a zorganizovať podujatia.
4. Preukázať svoje poznatky.

Potrebné materiály

1. Poďakovanie a/alebo darček pre hosťa(hostí)/rodičov (pripraví žiaci)
2. Tabuľa
3. Papier (modrý)
4. Ceruzka, farby
5. Certifikáty Aflatoun

Metodika

Začnite: Brainstorming

Učte sa: Individuálna umelecká aktivita a diskusia v triede

Premýšľajte: Zdieľanie a oslava

Trvanie

60 minút

Kľúčové slová

kariéra, výročné podujatie, oslava, vzdelávanie

Informácie pre učiteľa

Toto stretnutie by mali viesť žiaci. Skúste ich zapojiť do aktivít, ako je príprava výzdoby triedy/priestoru alebo poďakovanie hostí/rečníkovi. Žiaci by mali mať možnosť vyskúšať si netradičné aktivity, napríklad niekto môže zarecitovať báseň, zatancovať, atď.

Keď ste úspešne zrealizovali plánované stretnutia, gratulujeme. Je čas, aby ste tento úspech oslávili, tak smelo do toho!

Nezabudnite vopred vytlačiť certifikáty.

Začnite Brainstorming

1. Nechajte žiakov privítať hostí, rodičov, zamestnancov školy, atď.
2. Požiadajte žiackeho spolufacilitátora, aby diskutoval so žiakmi; môže využiť tieto otázky:
  - Čo pre vás na základe vašich vlastných skúseností znamená komunita – váš domov, škola, priatelia, susedstvo, mesto, štát, krajina alebo svet?
  - Čo je dobré na vašej/tejto komunite?
  - Čo by ste chceli zlepšiť alebo zmeniť?
3. Kľúčové body zapíšte na tabuľu/flipchart.

Učte sa Individuálna umelecká aktivita a diskusia v triede

1. Povedzte žiakemu spolufacilitátorovi, aby ostatným žiakom rozdal modrý papier.
2. Následne nech ich požiadajú, aby sa zamysleli a diskutovali o nasledujúcich otázkach:
  - Predstavte si váš ideálny svet – ako vyzerá?
  - Ako bude podľa vás vyzeráť náš svet o desať rokov?
  - Ako by podľa vás vyzeral svet, v ktorom by všetci spolupracovali?
3. Pripomeňte žiakemu spolufacilitátorovi, aby do diskusie zapojil aj hostí, rodičov a zamestnancov školy.
4. Po skončení diskusie dajte žiakom pokyn, aby na hárok (modrého) papiera nakreslili svoju odpoveď (predstavu) na niektorú z otázok a obrázok vyfarbili.
5. Dajte im na to niekoľko minút a potom ich požiadajte, aby sa o svoje kresby podelili so zvyškom triedy.
6. Po tejto aktivite môžete vyzvať žiakov, aby svoje odpovede predviedli vo forme scénok, príhovorov a podobne.
7. Pozvite rodičov, aby sa podelili o svoje pocity a myšlienky týkajúce sa programu.

Premýšľajte

Zdieľanie a oslava

1. Pripravte si krátky príhovor, v ktorom sa so žiakmi podelíte o svoje pocity a poznatky. Do príhovoru môžete zahrnúť aj tipy pre rodičov. Napríklad: ako môžu u detí podporiť návyky sporenia; ako môžu deti podporiť pri vyjadrovaní svojich emócií, atď.
2. Nakoniec pozvite hosťa/rodičov/zamestnancov, aby žiakom rozdali certifikáty.

Gratulujeme! Úspešne sme ukončili workshop!

GRATULUJEME 6

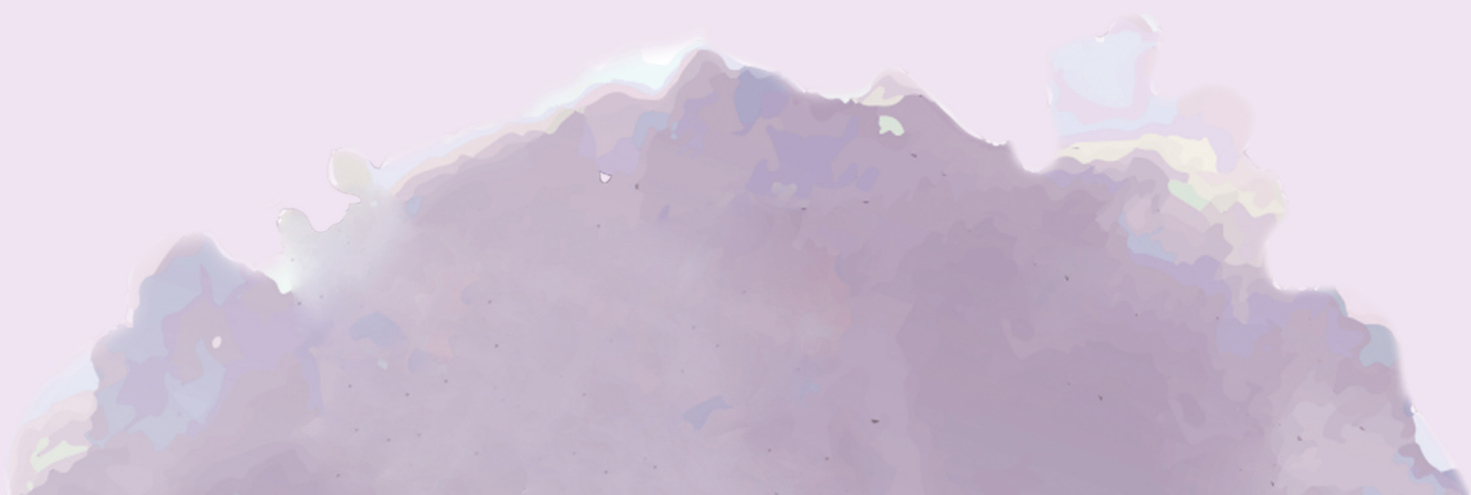
Tento certifikát je potvrdením, že

úspešne ukončil/a
šiesty ročník programu Aflatoun.

Podpis učiteľa/ky:

BONUSOVÉ KAPITOLY

TÉMA 1

Osobné porozumenie a sebauvedomenie

1

Možnosti, rozhodnutia a dôsledky

Špecifický cieľ

Dokázať nájsť rovnováhu, určiť si priority a vybrať si medzi rôznymi životnými voľbami.

Cieľ aktivity

Na konci aktivity budú žiaci vedieť:

1. Skúmať význam zodpovednosti (prostredníctvom skúmania možností voľby, rozhodovania a prežívania dôsledkov).

Potrebné materiály

1. Papier
2. Ceruzky
3. Tabuľa/krieda alebo flipchart/fixka (v závislosti od zdrojov)

Metodika

Začnite: Diskusia v triede

Učte sa: Skupinová aktivita a zdieľanie

Premýšľajte: Diskusia v triede

Trvanie

40 minút

Kľúčové slová

zodpovednosť, spoľahlivosť, voľby, rozhodnutia, dôsledky

Informácie pre učiteľa

Pred konaním tejto aktivity napíšte otázky uvedené v časti „Učte sa“ na tabuľu/flipchart, aby boli žiakom neustále k dispozícii.

Začnite

Diskusia v triede

1. Informujte žiakov, že dnes sa budú učiť o zodpovednosti a spoľahlivosti.
2. Opýtajte sa ich:
  - Slúbili ste niekedy, že budete za niečo zodpovední, mali ste v úmysle to urobiť, ale vypadlo vám to z hlavy a neboli ste schopní splniť úlohu načas?
3. Povedzte žiakom, aby zavreli oči a predstavili si nasledujúci scenár:

Vaši rodičia od vás očakávajú, že po skončení vyučovania prídete domov, počkáte mladšieho brata a sestru, ktorým škola končí neskôr ako vám, odomknete im a postaráte sa o nich. Viete, že domov musíte bezpodmienečne prísť do 20 minút. Kamarát vás však pozve, aby ste skočili k nemu pozrieť si novú videohru/nové oblečenie – myslíte si, že na to máte dosť času a zároveň stihnete prísť domov ešte pred príchodom súrodencov. Cestou sa však pristavíte pri ďalších kamarátoch, rozprávate sa a nakoniec stratíte pojem o čase. Keď prídete ku kamarátovi, zrazu si uvedomíte, že to už nestihnete a domov prídete neskoro. Vaši súrodenci sú už zrejme doma, čakajú na vás vonku päť alebo desať minút. Neviete, čo spraviť. Vaša úzkosť sa ešte zväčšuje, keď začnete premýšľať nad tým, či sú v poriadku. Myslíte na to, čo povie vaša rodina na vaše nezodpovedné správanie.

Učte sa

Skupinová aktivita a zdieľanie

1. Požiadajte žiakov, aby vytvorili skupiny po piatich až šiestich a každej skupine dajte list papiera a ceruzku.
2. Požiadajte ich, aby sa zamysleli nad scenárom, ktorý ste im práve prečítali a aby prediskutovali otázky na tabuli/flipcharte (nižšie). Jeden člen skupiny musí zapisovať odpovede na svoj hárok papiera:
  - Aké možnosti máte v tejto situácii?
  - Aké rozhodnutie urobíte?
  - Aké sú možné dôsledky vášho konania?
  - Aké sú možné dôsledky vášho rozhodnutia?
3. Dajte žiakom päť minút na diskusiu. Potom nakreslite na tabuľu/flipchart tri stĺpce a označte ich nasledovne: Možnosti/Rozhodnutia/Dôsledky.

4. Požiadajte každú skupinu, aby postupne prečítali svoje odpovede a napísali ich na tabuľu/ flipchart do príslušných stĺpcov.
5. Nakoniec požiadajte žiakov, aby vo svojej skupine niekoľko minút diskutovali o zodpovednosti a spoľahlivosti.

Premýšľajte

Diskusia v triede

1. Spoločne diskutujte o vzťahu medzi zodpovednosťou a spoľahlivosťou.
2. Venujte sa otázkam, ako napríklad:
  - Prečo je dôležité byť zodpovedný?
  - Ako vaše činy ovplyvňujú životy ostatných?

★ TIP

Scenáre zodpovednosti

Môžete použiť nasledujúce scenáre, aby žiaci premýšľali o dôsledkoch ich nezodpovedného správania alebo nezodpovedného správania ľudí v ich okolí.

- Čo by sa stalo, keby váš sused začal hádzať odpadky pred váš dom?
- Čo by sa stalo, keby váš kamarát odložil váš zošit tak, že ho nebudete vedieť nájsť alebo by vám ho vyhodil?
- Čo sa stane, keď sa bude s dievčatami zaobchádzať ako s menejcennými v porovnaní s chlapcami?

TÉMA 1

Osobné porozumenie a sebauvedomenie

2

Empatický prístup

Špecifický cieľ

Vedieť sa prispôbiť kultúre v rôznych komunitách.

Cieľ aktivity

Na konci aktivity budú žiaci vedieť:

1. Rozpoznať pocity a pohľad druhých.
2. Pochopiť, čo znamená byť ľudský a empatický.

Potrebné materiály

1. Kartičky postáv: **Vžiť sa do kože niekoho iného**
2. Tabuľa/krieda alebo flipchart/fixka (v závislosti od zdrojov)
3. Pracovný list: **Ja a môj svet**

Metodika

Začnite: Diskusia v triede

Učte sa: Aktivita vo dvojici

Premýšľajte: Zdieľanie

Trvanie

45 minút

Kľúčové slová

empatia, empatické (aktívne) počúvanie, záchvat

Informácie pre učiteľa

Pred aktivitou napíšte otázky uvedené v časti „Učte sa“ na tabuľu/flipchart, aby sa na ne mohli žiaci kedykoľvek pozrieť. Pripravte si dostatočný počet kópií **kartičiek postáv: Vžiť sa do kože niekoho iného**; každý žiak bude potrebovať svoju vlastnú kópiu.

Začnite

Diskusia v triede

1. Opýtajte sa žiakov:

- Spomeniete si, čo znamená empatia?
- Môžete uviesť príklady toho, ako niekto/vy prejavujete empatiu?
- Prečo je dôležité byť empatický voči iným (ľuďom, zvieratám a životnému prostrediu)?

2. Vysvetlite, že empatia voči iným ľuďom nám umožňuje prijať ich, ich kultúru a spôsoby života.

Učte sa

Aktivita vo dvojici

1. Povedzte žiakom, že všetko, čo sa naučili o empatii/empatickom správaní, si precvičia pri hraní rolí.

2. Každému žiakovi dajte jednu kartičku postavy a informujte ho, že až do konca tejto aktivity bude predstavovať konkrétnu postavu, ktorá mu bola pridelená.

3. Požiadajte žiakov, aby sa zamysleli nad tým, ako by sa cítili v danej situácii.

4. Povedzte im, aby vytvorili dvojice, ale upozornite ich, že si musia nájsť partnera, ktorý má inú postavu, než akú dostali oni sami.

5. Požiadajte každú dvojicu, aby si navzájom predviedli svoju postavu a situáciu s cieľom získať empatickú reakciu.

6. Keď tak urobia, požiadajte žiakov, aby so svojimi partnermi prediskutovali otázky na tabuli/flipcharte (nižšie):

- Akú (ak vôbec nejakú) empatiu prejavovali jeden voči druhému?
- Ako ste sa pri tom cítili?
- Čo by ste si priaľi, aby sa udialo inak?

Premýšľajte Zdieľanie

1. Nechajte žiakov stáť v kruhu alebo v rade podľa toho, čo je vhodnejšie vzhľadom na priestor, v ktorom sa nachádzate.
2. Obíďte kruh/rad a požiadajte každého žiaka, aby sa postupne podelil o jednu myšlienku alebo skúsenosť s empatickým správaním.
3. Ak majú niektorí žiaci podobné myšlienky/zážitky, majú si sadnúť. Takto pokračujte, kým všetci nesusedia alebo kým neuplynie čas vyhradený na aktivitu.

POZNÁMKA PRE UČITEĽA

Preskúmajte koncept „práce v kruhu“.

Práca v kruhu je nástroj, aktívna vyučovacia stratégia, ktorá umožňuje učiteľovi venovať sa problematickým otázkam. Umožňuje deťom skúmať a riešiť problémy, ktoré sa ich týkajú. Poskytuje štruktúrovaný mechanizmus na riešenie problémov, v ktorom majú všetci účastníci rovnaké postavenie.

Práca v kruhu poskytuje učiteľovi a triede príležitosť komunikovať a diskutovať o problémoch spôsobom, ktorý podporuje sebaúctu a pozitívne správanie. Ďalším prínosom tohto prístupu je zlepšenie vyjadrovacích schopností detí, ich schopnosti aktívne počúvať a sociálnych zručností detí.

KARTIČKY POSTÁV

Túto stránku si môžete vytlačiť!

VŽIŤ SA DO KOŽE NIEKOHO INÉHO

Karin vždy obdivovala šatník svojej kamarátky Lucky. Jedného dňa, keď boli u Lucky doma, sa Karin spýtala, či by si nemohla požičať jej drahý modrý sveter. Lucka jej to dovolila, ale potom si z Karin uťahovala a v škole všetkým hovorila, že Karin si nemôže dovoliť kúpiť vlastné oblečenie.

Všetci Majkini priatelia neustále hovoria o večierku – o šatách, ktoré si kúpia, o tom, aký budú mať účes a čo budú jesť. Aj Majka chce ísť, ale lístky sú drahé a jej rodičia si to nemôžu dovoliť.

Počas školského výletu dostal Jožko záchvat pred celou triedou. Keď sa prebral, zistil, že všetci spolužiaci sa na neho pozerajú. Lekári mu povedali, že pri jeho chorobe môže dostať záchvat kedykoľvek.

Leonard pracuje v tej istej reštaurácii už viac ako rok a vždy odvádzal skvelú prácu. Jedného dňa omylom naučtoval zákazníkovi príliš vysokú sumu. Nový šéf si myslel, že to Leonard urobil zámerne, aby zarobil peniaze a vyhodil ho.

Karol je hviezdou školského futbalového tímu. Počas jedného z posledných zápasov sezóny sa zranil tak vážne, že zápas nedokázal dohrať.

Anitina najlepšia kamarátka sa jej zverila o tajnej narodeninovej oslave ktorú plánovala usporiadať pre svojho brata. Anita tajomstvo náhodou prezradila a teraz s ňou jej najlepšia kamarátka nerozpráva.

Barbora zistila, že jej kamarát o nej začal šíriť odporné klebety.

PRACOVNÝ LIST

JA A MÔJ SVET

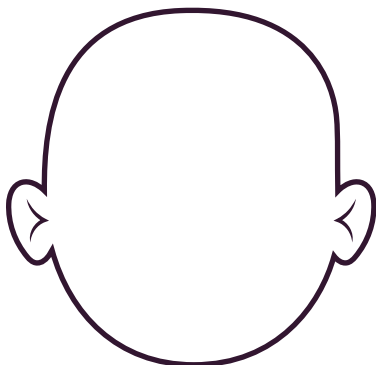

Túto stránku si môžete vytlačiť!

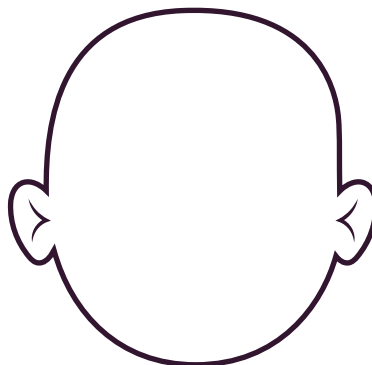
1. Nakreslite sa pri činnostiach, ktoré radi robíte a s tým, čo by ste chceli v živote mať.

2. Predstavte si seba v nasledujúcich situáciách a zobrazte svoje emócie v obryse tváre:

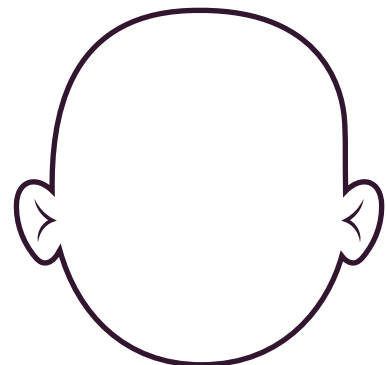
Keď sa nemôžete ísť
hrať s kamarátmi.

Keď vidíte, ako náhodný
okolooidúci pomohol
človeku v núdzi.

Keď ste na túre
v prírode a nájdete
čiernu skládku.

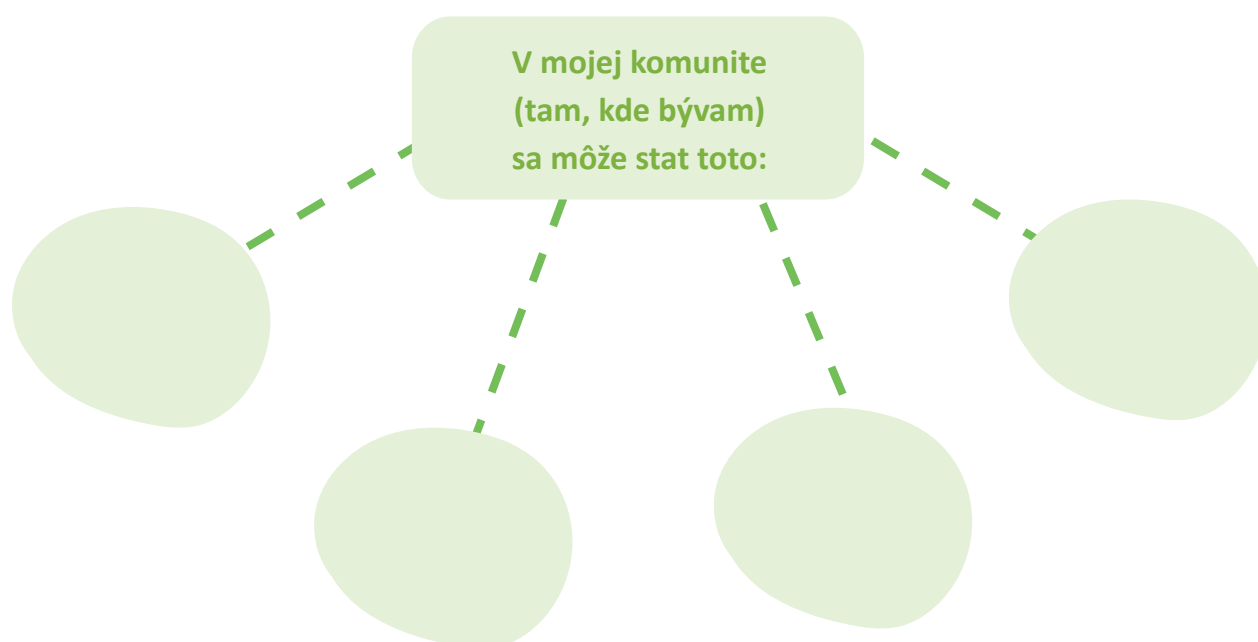

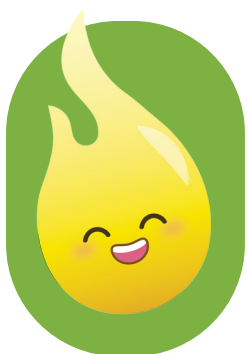

3. Vyberte správnu odpoveď.

- a. Mali by sme byť empatickí voči ostatným.
- b. Mali by sme recyklovať papier a plastové fľaše.
- c. Nemali by sme udržiavať našu komunitu čistú.

4. Vpíšte do kruhov, ktoré prírodné katastrofy môžu postihnúť vašu komunitu:

TÉMA 2

Moje práva a rešpektovanie práv ostatných

3

Sme ľudia a všetci sme si rovní

Špecifický cieľ

Naučiť sa, ako zabezpečiť rovnakú účasť dievčat a chlapcov na rôznych aktivitách.

Cieľ aktivity

Na konci aktivity budú žiaci vedieť:

1. Identifikovať spôsoby, akými sa chlapci a dievčatá môžu rovnocenne podieľať na živote komunity.
2. Kritizovať rodovú nerovnosť vo svojom okolí.

Potrebné materiály

1. Kartičky rodovej rovnosti a nerovnosti

Metodika

Začnite: Diskusia v triede

Učte sa: Skupinová aktivita

Premýšľajte: Divadlo obrazov a zdieľanie

Trvanie

45 minút

Kľúčové slová

rodová nerovnosť, chlapci, dievčatá

Informácie pre učiteľa

Ak nie je možné, aby boli v každej skupine tri dievčatá a traja chlapci, povedzte žiakom, že pri tejto aktivite budú musieť prevziať úlohu opačného pohlavia, aby ste zabezpečili, že každá skupina bude rozdelená na troch „chlapcov“ a tri „dievčatá“.

Začnite

Diskusia v triede

1. Žiakom stručne vysvetlite pojem **rodovej nerovnosti**. Zamerajte sa na situácie, v ktorých sa s chlapcami alebo dievčatami zaobchádza odlišne len kvôli ich pohlaviu a neberú sa do úvahy ich skutočné schopnosti a prirodzená osobná hodnota.
2. Diskutujte so žiakmi o praktikách týkajúcich sa rodovej nerovnosti. Požiadajte ich, aby sa podelili o všetky skúsenosti, ktoré v tejto téme zažili/videli.

Učte sa

Skupinová aktivita

1. Požiadajte žiakov, aby vytvorili skupiny po šiestich, pričom v každej skupine budú tri dievčatá a traja chlapci.
2. Požiadajte každú skupinu, aby si pripravila scénu, v ktorej znázornia rovnakú účasť dievčat a chlapcov na nejakej činnosti. Vysvetlite im, že skupiny si môžu vybrať akýkoľvek typ situácie – od domácich prác, cez prácu v nejakej firme alebo organizácii, prípadne môžu znázorniť rôzne iné pozície v spoločnosti. Použite príklady z kartičiek **Rodová rovnosť / Rodová nerovnosť**, aby si vedeli lepšie predstaviť typy situácií, v ktorých sú zobrazené rôzne rodové roly.

Premýšľajte

Divadlo obrazov a zdieľanie

1. Poproste jednotlivé skupiny, aby predviedli svoje scény.
2. Opýtajte sa žiakov:
  - Viete uviesť príklady situácií, v ktorých bola zabezpečená rovnaká účasť každého bez diskriminácie na základe pohlavia?
  - Čo si myslíte o rovnakej účasti ľudí bez ohľadu na ich pohlavie?
  - Čo môže komunita urobiť pre väčšiu rovnosť účasti všetkých ľudí?

VIDEO

Použite toto video, aby ste žiakom ukázali rôzne typy povolání. Venujte dostatok času prípadným otázkam a komentárom, ktoré by mohli mať k tomu, čo videli.

Zamestnania a povolania – Slovná zásoba pre deti
<https://www.youtube.com/watch?v=ugsRzHMIF2o&t=38s>

INFORMÁCIE PRE UČITEĽA

Ako v triede diskutovať o téme rodu a pohlavia.

Niektoré deti môžu mať veľmi vyhranené názory napríklad na to, aké povolania by mali vykonávať muži a aké ženy. Toto by mohol byť vhodný čas na to, aby ste sa dotkli spoločných vlastností a rozdielov medzi chlapcami a dievčatami, mužmi a ženami. Poukážte na to, že dievčatá a chlapci majú jedinečné rozdielne fyzické vlastnosti, a zároveň majú veľa spoločného. Pripomeňte im, že nikto nie je lepší ako ten druhý a že každý človek je svojim spôsobom jedinečný a dôležitý pre toho druhého.

Rodové stereotypy sú na pracovisku a v spoločnosti bežné. Ak sa chcete tejto téme venovať hlbšie, povedzte žiakom, aby nakreslili obrázky predstavujúce rôzne profesie (napríklad stavebného robotníka alebo učiteľa). Zobierajte kresby a spočítajte, koľko mužov alebo žien bolo zastúpených na kresbách. Využite dostupné údaje na diskusiu o tom, ako rodové roly a spoločenské očakávania ovplyvňujú možnosti zamestnania jednotlivcov.

Túto stránku si môžete vytlačiť!

KARTIČKY

RODOVÁ NEROVNOSŤ

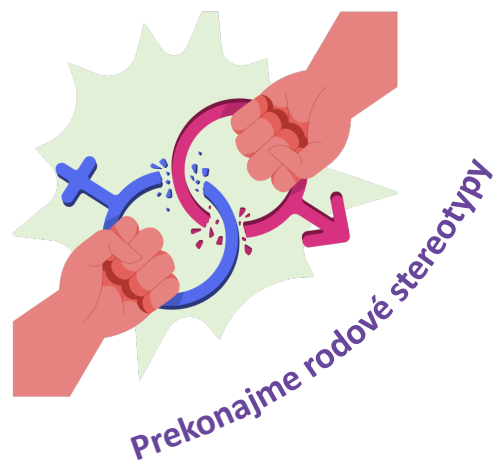

Túto stránku si môžete vytlačiť!

KARTIČKY

RODOVÁ ROVNOSŤ

**Spolufinancovaný
Európskou úniou**

Aflatoun International

<https://www.aflatoun.org/>
info@aflatoun.org

**Nadácia otvorenej spoločnosti,
Bratislava/Open Society Foundation/NOS – OSF**

<https://osf.sk/>
osf@osf.sk

Škola dokorán – Wide Open School n. o.

<http://www.skoladokoran.sk/>
info@skoladokoran.sk

Pomoč deci

<https://www.pomocdeci.org/>
info@pomocdeci.org

